

Sterk Hoogkerk

De eerste burgerbegroting in Groningen

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	3
Inleiding	5
In het kort: wat is Sterk Hoogkerk?	7
Geen doel maar een middel	9
De eerste editie en de vijf stappen	13
Sterk Hoogkerk is nooit af	29
Zo ontstond Sterk Hoogkerk	31
Op naar de tiende editie	35
Dit willen we graag meegeven	37
Mijn weg naar Sterk Hoogkerk	43
Organisatie	45
Bijlagen	47
Bijlage 1: thema's	47
Bijlage 2: spelregels en basisprincipes	50
Bijlage 3: toelichting stemproces kiezen voor ideeën	55
Bijlage 4: alle stemresultaten op een rij	57
Colofon	64

**'Normaal heb je geen flikker te zeggen,
maar hier echt wel'**

**'Ik geloof wel dat als je samen over dingen
praat en discussieert, je dan ook meer
verantwoordelijkheid voelt. Dat je denkt van:
dit is wel mijn dorp of wijk'**

VOORWOORD

Het boekje dat je in je handen hebt, gaat over de eerste editie van Sterk Hoogkerk: de eerste Groningse burgerbegroting. Die is nog in volle gang, de gekozen ideeën worden op dit moment uitgevoerd. Eind 2024 weten we of we deze primeur met recht een succes mogen noemen. Succesvol waren zeker de gesprekken over thema's en budgetten die zijn gevoerd, en de manier waarop ideeën zijn ingediend en op haalbaarheid zijn bekeken. Van de 41 ideeën waarop gestemd kon worden, zijn er 16 die dit jaar omgezet gaan worden naar werkelijkheid. Daarover vertelt deze publicatie.

'Onmisbaar in dit proces is de bereidheid van inwoners, jong en oud, om zich in te zetten voor Sterk Hoogkerk'

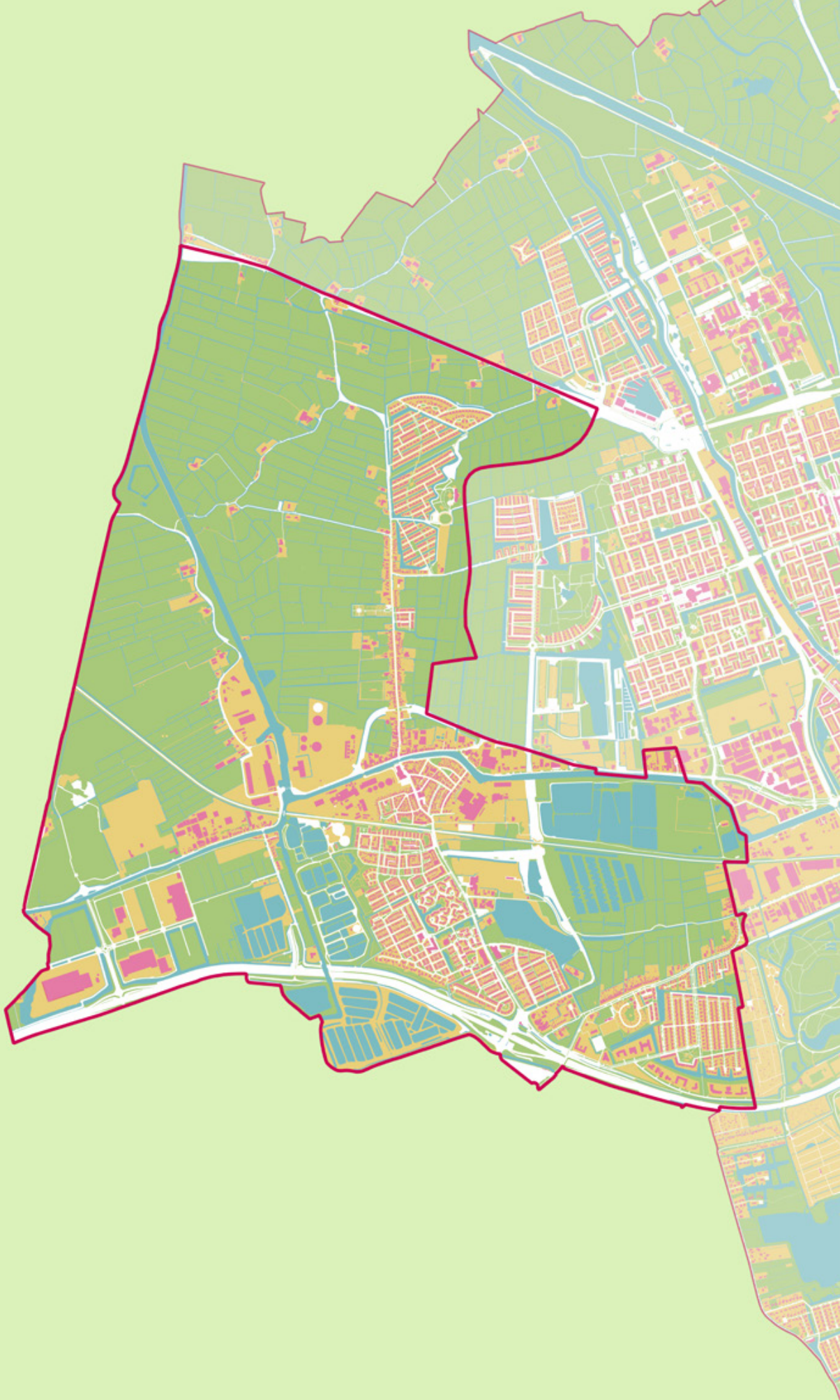
'Wat we ook doen, het mag geen eenmalig dingetje zijn', zeiden de inwoners die begin 2022 het gesprek met elkaar en de gemeente Groningen aangingen. Dat amper een jaar later een burgerbegroting voor Hoogkerk van start zou gaan, wist toen nog niemand. Ze gingen het gesprek aan omdat ze graag meer invloed en zeggenschap wilden en omdat ze zich afvroegen hoe dat er in de praktijk uit zou kunnen zien. Wat past in Hoogkerk en vooral: waarom willen wij dat? Wat vinden wij belangrijk? Wat voor nieuwe manier van doen, denken en organiseren past daarbij? Durft de gemeente Groningen dit ook aan? Zo'n proces is onzeker, nieuw en spannend. Niemand weet hoe het zal gaan. Het vraagt veel onderling vertrouwen en gedeelde inzet.

Onmisbaar in dit proces is de bereidheid van inwoners, jong en oud, om zich in te zetten voor Sterk Hoogkerk. Zonder hun tijd en energie was het nooit gelukt om tot zo'n mooi resultaat te komen

We durven het, en we zijn het aan het doen.

En wat we ook doen, we doen het samen.

Mirjam Wijnja
Wethouder Gebiedsgericht werken en democratische vernieuwing

INLEIDING

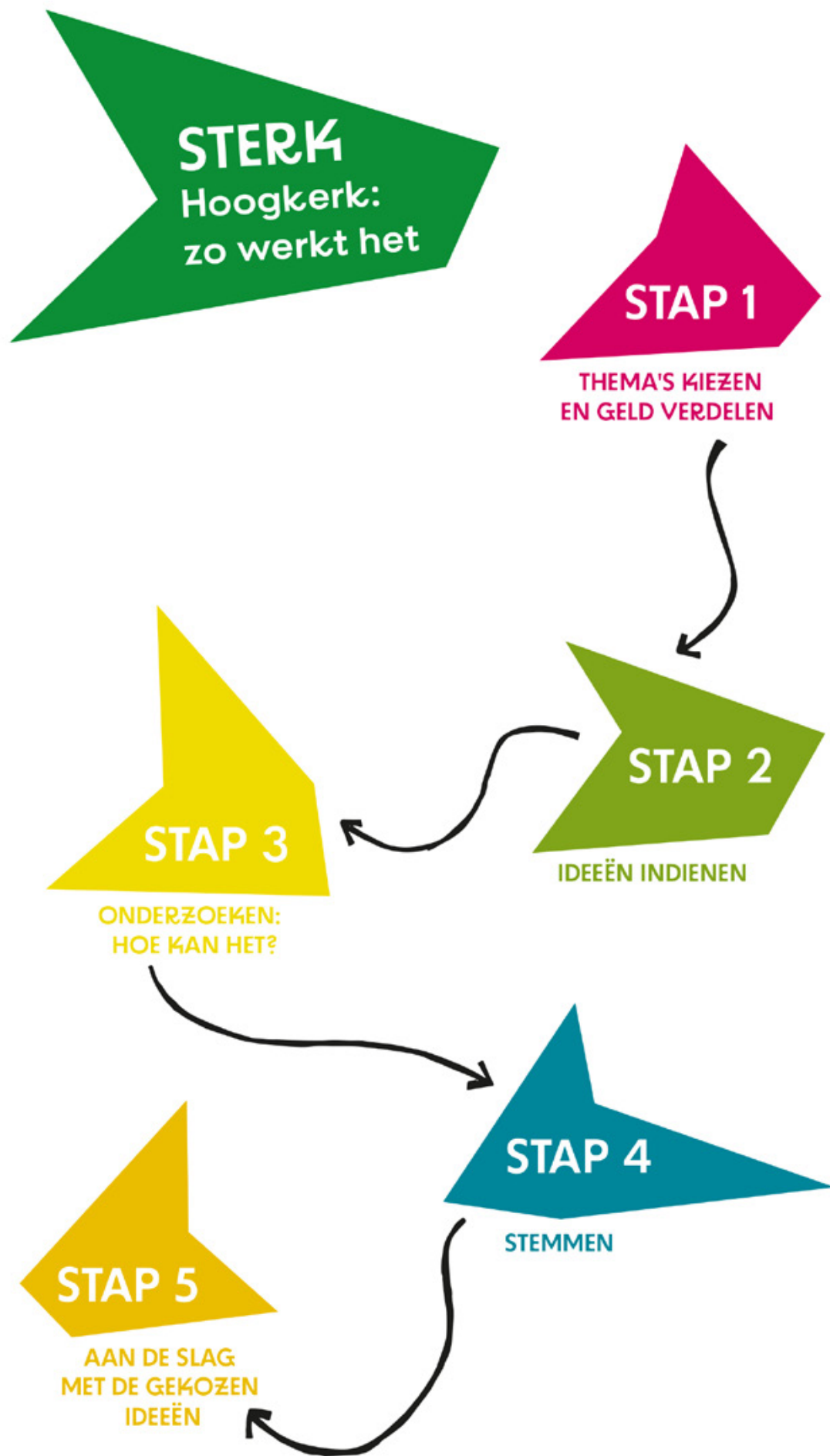
Dit boekje is voor iedereen die meer wil weten over hoe Sterk Hoogkerk nu echt in elkaar zit. Voor betrokken inwoners, ambtenaren en politici. En voor wie elders bezig is met het nadenken over of opzetten van een burgerbegroting, of voor wie nadenkt over hoe meer invloed en zeggenschap voor inwoners eruit zou kunnen zien.

‘Geef jezelf een jaar of tien de tijd om het in de vingers te krijgen’

We beschrijven wat er gebeurde in de eerste editie, en benoemen wat we mee willen nemen naar de toekomst. Je leest wat we hebben gedaan en vooral waaróm we dat zo deden. Je kunt het van voor naar achter lezen, als een proces in de tijd, maar je kunt ook beginnen bij het onderdeel dat jou het meest nieuwsgierig maakt. De ‘kleine lettertjes’, zoals de spelregels en stemuitkomsten van deze eerste editie, vind je in de bijlagen.

Veel leesplezier, maar vooral: veel doe-plezier! Want of je nu betrokken bent bij de uitvoering van een van de gekozen ideeën, doorbouwt aan Sterk Hoogkerk, of elders werkt aan meer zeggenschap voor inwoners en meer ‘samendoen’ van ambtenaren, politici en inwoners: jouw bijdrage is nodig.

‘Het gaat niet in één keer, het gaat stap voor stap. Als je de eerste stap zet, verandert je uitzicht. En voor je het weet sta je in een heel ander landschap...’

IN HET KORT: WAT IS STERK HOOGKERK?

Sterk Hoogkerk is de burgerbegroting voor iedereen die in Hoogkerk, Gravenburg, De Buitenhof, Vierverlaten en Leegkerk woont. Inwoners gaan tijdens Sterk Hoogkerk met elkaar in gesprek én krijgen besliskracht. De gemeente Groningen stelt daarvoor een budget van 300.000 euro beschikbaar. Inwoners bepalen zelf, samen met hun wijk- en buurtgenoten, aan welke thema's ze willen werken en aan welke ideeën ze het beschikbare budget besteden.

In 2023 vond de eerste editie van Sterk Hoogkerk plaats. Inwoners verdeelden samen het budget over thema's en ideeën. De zestien gekozen ideeën worden dit jaar, in 2024, uitgevoerd. Ondertussen begint de tweede editie van Sterk Hoogkerk. Want ook in 2024 kiezen inwoners thema's, ideeën en budgetten. In het najaar brengen ze opnieuw hun stem uit.

Het proces van Sterk Hoogkerk bestaat uit vijf stappen (zie afbeelding). De meeste daarvan zijn alleen bedoeld voor inwoners van het gebied. Een uitzondering is het indienen van ideeën: een goed idee kan overal vandaan komen, en mag daarom ook door niet-Hoogkerkers worden ingediend. Vervolgens is het aan de inwoners om te besluiten of een idee daadwerkelijk goed en passend is.

Alle inwoners mogen meedoen aan Sterk Hoogkerk, vanaf groep 7 van de basisschool. Het kiezen van de thema's en het stemmen op ideeën kan zowel tijdens bijeenkomsten als online. Voor het online deel werkt Sterk Hoogkerk met Stem van Groningen, het online participatieplatform van de gemeente Groningen. Omdat deelnemers tijdens de fysieke bijeenkomsten met anderen overleggen en er samen uit moeten zien te komen, wegen de stemmen die tijdens bijeenkomsten uitgebracht worden zwaarder dan online uitgebrachte stemmen.

GEEN DOEL MAAR EEN MIDDEL

Dit is waarom wij Sterk Hoogkerk belangrijk vinden:

Elkaar ontmoeten waar het ertoe doet

Sterk Hoogkerk wil inwoners met elkaar in gesprek laten gaan over wat in hun omgeving goed, nodig en mogelijk is. Dat weten zij immers zelf het beste. Wanneer ze onderling ervaringen uitwisselen ontstaat nieuwe energie, leren buurtgenoten elkaar kennen en worden ideeën aangescherpt. Iedereen heeft andere inzichten en beleeft dingen op zijn of haar eigen manier – zelfs als mensen vlak bij elkaar wonen. Het gesprek daarover voeren, gaat het beste als er écht iets op het spel staat. Dan zorg je dat je erbij bent, en laat je het achterste van je tong zien. Zelfs (of juist) als je het spannend vindt.

Bij Sterk Hoogkerk ontmoeten buurt- en wijkgenoten elkaar regelmatig. De bijeenkomsten leggen dwarsverbanden tussen bestaande groepjes, buurten en clubjes. Zo raakt een brede groep mensen meer bij hun omgeving betrokken, en komt een doorlopend maatschappelijk gesprek op gang dat zich met de jaren kan verdiepen. Op de inzichten die daarbij ontstaan kan direct actie volgen. Door thema's te kiezen, budgetten vast te stellen en ideeën in te dienen en te selecteren, wordt het concreet.

'De grote kanteling: van een contactarme naar een contactrijke samenleving. Als je dat voor elkaar krijgt, verandert er veel!'

Voor én door Hoogkerk

Sterk Hoogkerk is een burgerbegroting. Dat betekent dat de zeggenschap bij de inwoners ligt. Hun keuzes zijn doorslaggevend, en de onderwerpen die hen bezighouden, vormen de agenda. Dat is een unieke kans, maar ook een grote verantwoordelijkheid. Aan de thema's die deelnemers kiezen, de budgetten die ze vaststellen of de ideeën waarop ze stemmen, wordt niet gemorreld. Zo vertalen we inzichten naar gedragen acties en veranderingen. Inwoners komen met ideeën die de gemeente zelf niet op deze manier had kunnen bedenken, voor vraagstukken die niet altijd worden gezien. Precies daar zit zowel de kracht als de uitdaging van de burgerbegroting: als overheid maken we keuzes door dichterbij de samenleving te komen, of laten we de keuze aan bewoners zelf. Ook als dat ongemak oplevert, of om het aanpassen van ingesloten beleid vraagt.

De indieners voeren hun plannen vaak in samenwerking met de gemeente uit, maar altijd op een manier die past bij Hoogkerk. Wat die manier precies is, ontdekken we de komende jaren samen – en kan ook wisselen per situatie.

In gesprek via spelvormen

Hoe zet je inhoudelijke, doelgerichte gesprekken op touw tussen mensen die elkaar nog niet kennen? Daarvoor gebruikt Sterk Hoogkerk verschillende 'spelvormen' die het gesprek richting geven en waarmee deelnemers naar concrete uitkomsten toewerken.

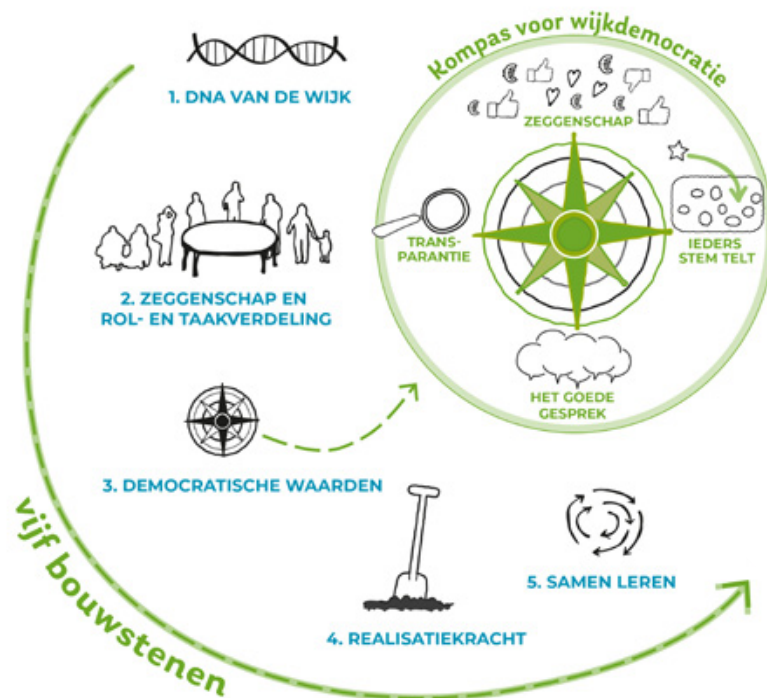
De spelvormen die we gebruiken, namen we (met aanpassingen) over van de burgerbegroting in Antwerpen. Ze moedigen deelnemers aan om te spreken met mensen die ze nog niet zo goed kennen. In het onderdeel 'De eerste editie en de vijf stappen' (vanaf pagina 13) laten we een aantal illustraties van de spelvormen zien.

Iedereen is nodig

Inwoners die samen beslissen over hun eigen leefomgeving, werkt dat? Een belangrijke voorwaarde is dat mensen zich over de gehele breedte welkom voelen en in staat zijn om mee te doen. Hun achtergrond of factoren als opleiding, inkomen, taal of gezondheid mogen daarbij geen rol spelen. Alleen als de in de wijken aanwezige diversiteit daadwerkelijk aan tafel zit, zal de uitkomst van het proces aansluiten bij de noden en behoeften van het gebied.

Dat is niet makkelijk gerealiseerd, niet in één jaar haalbaar, en per definitie nooit blijvend 'gefixt'. Deelname voor iedereen mogelijk maken kost onafgebroken tijd, aandacht, en aanpassing. Het is een doorlopende zoektocht en een van de belangrijkste aandachtspunten bij Sterk Hoogkerk.

'De mensen die er zijn, zijn de juiste mensen'

Uit *Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie*

'Er ontstaan goede ideeën die anders niet zouden bestaan. En ze worden gerealiseerd'

Ruimte voor goede ideeën

Ideeën hebben een bijzondere eigenschap: als je ze serieus neemt, komen er steeds meer.

Sterk Hoogkerk is een middel om ideeën van inwoners serieus te nemen en hen uit te nodigen ze te realiseren. Als inwoners een idee krijgen, weten ze dat het zin heeft om het verder uit te werken: het kan immers zomaar werkelijkheid worden. In het gesprek met en het luisteren naar elkaar ontstaan ook nieuwe initiatieven. Plannen die uit geen gemeentelijke koker hadden kunnen komen, maar precies zijn wat inwoners nodig hebben. Zo ontstaat een vliegwiel van ideeën.

Meer inzicht in en begrip voor elkaars werkelijkheid

Inwoners krijgen gedurende de burgerbegroting meer inzicht in gemeentelijke processen. Wat kost het plaatsen van een boom? Waarom kunnen er in onze straat geen verkeersdrempels komen? Soms is het lastig om van een mooi initiatief een plan te maken dat uitgevoerd kan worden in een gemeenschap. Tijdens de samenwerking in de hoe-kan-het-fase krijgen inwoners meer begrip voor processen, en ervaren ze wat het uitvoeren van een plan met zich meebrengt. De gemeentelijke organisatie kan op haar beurt leren van de logica, ideeën en inzichten van inwoners. Ze heeft de kans om, daartoe aangemoedigd door de invalshoeken van inwoners, los te komen van haar eigen automatismen en patronen, en opnieuw te leren kijken.

'Inwoners zijn meer betrokken, maar ook beter geïnformeerd. Zodat ze goede keuzes maken. De zeggenschap ligt niet meer bij een klein clubje'

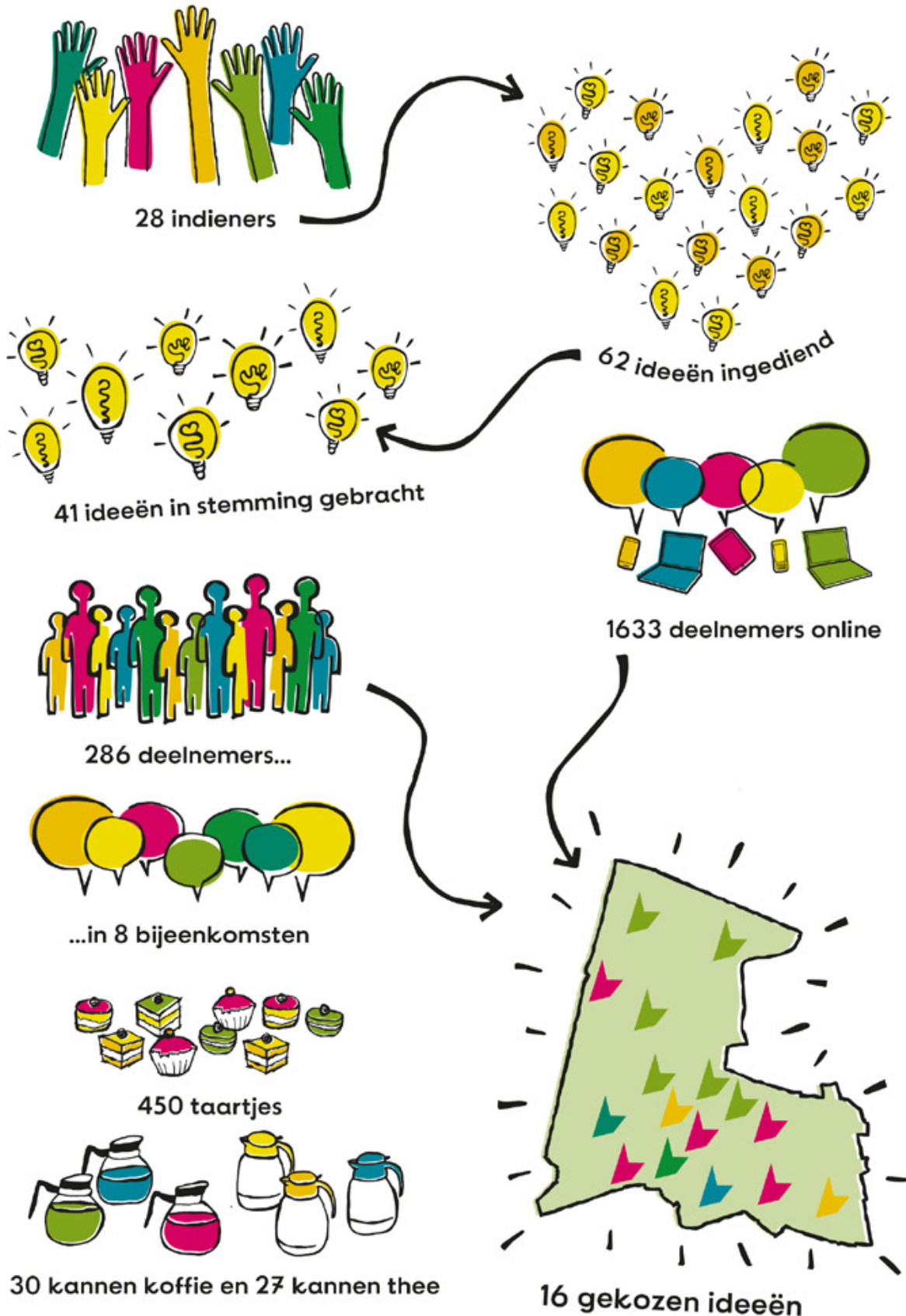
Vertrouwen als basis

Samen beslissen vraagt én creëert vertrouwen. Sterk Hoogkerk is een manier om daarmee te oefenen, voor inwoners, ambtenaren en politici. Omdat vertrouwen een belangrijke basis van Sterk Hoogkerk is, is niet alles 'dichtgeregeld'.

Zijn er problemen? Dan zoeken we samen naar een oplossing. Dat is tenslotte waar Sterk Hoogkerk voor bedoeld is.

STERK HOOGKERK DE EERSTE EDITIE

DE EERSTE EDITIE EN DE VIJF STAPPEN

In 2023 kozen inwoners in overleg met elkaar welke vijf thema's zij op dat moment belangrijk vonden voor Hoogkerk. Daarna verdeelden ze het budget van 300.000 euro over deze thema's. Iedereen mocht ideeën indienen voor initiatieven die binnen een van de thema's vielen. Voor bescheiden plannen die niet aansloten bij een specifiek thema was een 'jokerbudget' van 5000 euro. De indieners en het team van Sterk Hoogkerk onderzochten samen met medewerkers van de gemeente Groningen tijdens de hoe-kan-het-fase de haalbaarheid van een initiatief. Als het nodig was, scherpten ze ideeën aan. Uiteindelijk leverde dat 41 uitvoerbare plannen op, waarop Hoogkerkers konden stemmen. Inwoners beslisten op deze manier samen waaraan ze energie en geld wilden steken, en maakten hun eigen begroting.

**'Groots streven, klein beginnen.
Het hoeft niet in één keer perfect te zijn'**

'En toch: je kan het maar één keer goed doen!'

Bijeenkomsten voor subgroepen

Hoewel Sterk Hoogkerk intussen nadrukkelijk op de kaart staat, zal niet elke inwoner uit zichzelf de weg naar de burgerbegroting weten te vinden. De zichtbaarheid en bekendheid zal met de jaren groeien. Tegelijkertijd willen we ons hard maken voor het betrekken van meer mensen – juist ook de Hoogkerkers waarvoor de drempel hoger is. Dat doen we op verschillende manieren. Zo organiseren we extra bijeenkomsten voor groepen die minder geneigd zijn naar de algemene bijeenkomst te komen. In 2023 kozen we er in eerste instantie voor ons daarbij te richten op kinderen en ouderen. Verderop in het proces stuurden we bij, en richtten we ons op kinderen en op mensen met inkomensproblematiek of meervoudige problemen. Leerlingen van groep 7 en 8 van Kindcentrum Anne Frank en basisschool De Ploeg nodigden we persoonlijk uit. We organiseerden bijeenkomsten voor ze in het dorps huis, daaraan deden 19 kinderen mee. Ook de kinderraad was zeer betrokken. Zij diende ideeën in en besliste mee.

**'Normaal mogen wij nooit ergens op stemmen.
En grote mensen stemmen altijd op andere dingen dan wij'**

Via woonzorgcentrum Gabriël probeerden we ouderen te betrekken. Met een-op-een gesprekken, door te flyer, aparte bijeenkomsten te organiseren en door aan te sluiten op de bingo. Maar: er was geen animo. De stoelen bleven leeg, en bij de bingo waren we niet welkom. 'Zie je dat bankje daar, als je hier uit het raam kijkt?', zei een man. 'Dat is de rand van mijn wereld. Die wordt kleiner. Ik heb geen zin om die wereld weer groter te maken. Laat de jongeren het maar beslissen!'

We besloten om ons te richten op een andere groep. In samenwerking met woonzorgcentrum Gabriël, de Kledingbank, WIJ, en speeltuinvereniging De Kreukelhof hielden we bijeenkomsten voor de doelgroepen van deze organisaties. Daarbij gaat het relatief vaak om mensen met inkomensproblematiek of meervoudige problemen. Onder deze groepen was de animo wél groot. Veel deelnemers gaven aan nog niet eerder aan een soortgelijk proces te hebben meegedaan.

'Een basketbalveld is voor iedereen, maar een zwembadglijbaan is alleen leuk voor mensen die het kunnen betalen om naar het zwembad te gaan.'

ANDERS IN 2024

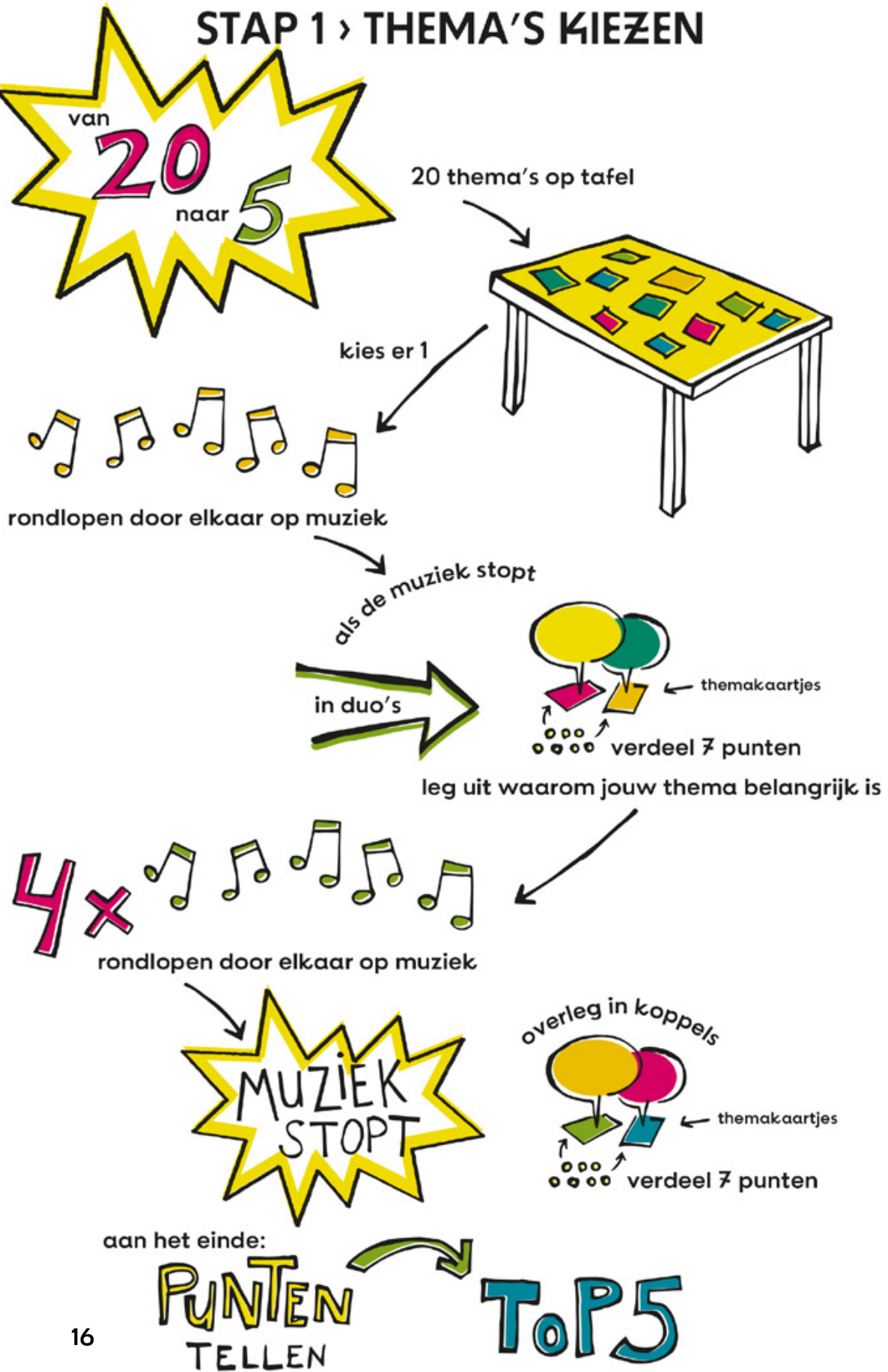
Verdieping van het contact

In 2024 blijven we investeren in deze twee doelgroepen. Waar het de kinderen betreft vergroten we het aantal betrokken scholen, betrekken we leerkrachten en sluiten we aan op bestaande lespakketten over democratie. Ook hopen we kinderen en jongeren te bereiken via jongerenwerkers en sportverenigingen.

Met de extra bijeenkomsten die we organiseerden in samenwerking met woonzorgcentrum Gabriël, kledingbank, WIJ en De Kreukelhof bereikte Sterk Hoogkerk in 2023 een groep mensen voor wie dit vaak de eerste keer was dat zij zich uitgenodigd voelden om mee te denken over hun leefomgeving. Dat deden ze met verve. Het kiezen van thema's deden we in het eerste jaar nog niet met deze groep, omdat we ons daarbij aanvankelijk richtten op ouderen. Volgens ons is het de moeite waard om het proces bij de volgende burgerbegroting nogmaals in haar geheel te doorlopen met deze groep.

STERK HOOGKERK

STAP 1 › THEMA'S KIEZEN

STAP 1

STAP 1: THEMA'S KIEZEN

[Bekijk het uitlegfilmpje via [deze link](#)]

16 maart - 16 april online, bijeenkomsten op 11 en 18 april

Thema's kiezen kon tijdens de eerste editie van Sterk Hoogkerk zowel online als tijdens verschillende bijeenkomsten. Online deden 490 mensen mee, tijdens de bijeenkomsten nog eens 70. Online konden mensen individueel hun vijf favoriete thema's selecteren, in bijeenkomsten gebeurde dat gezamenlijk - met behulp van 'speeddates'. Deelnemers konden kiezen uit twintig thema's (zie bijlage 1), afgeleid van de gemeentelijke begroting en het coalitieakkoord, en hertaald door leden van de kinderraad samen met een ambtenaar van de gemeente Groningen en een raadslid.

'Het was bijzonder om met elkaar te praten over de verschillende thema's. Tijdens mijn werk als postbezorger zie en groet ik veel mensen, maar vanavond heb ik ze ook echt een beetje leren kennen.'

DE THEMA'S VAN 2023

ANDERS IN 2024

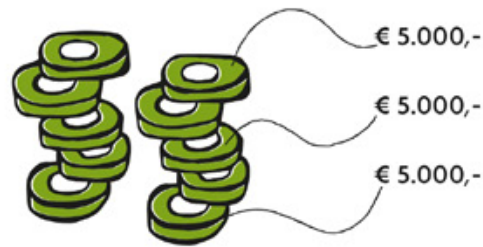
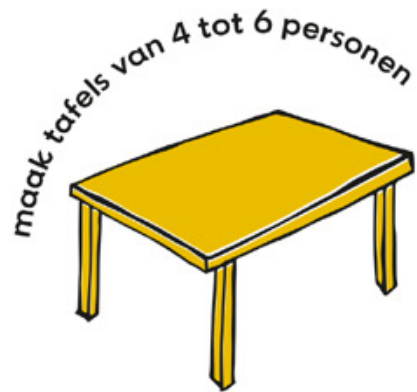
Verandering in de thema's

In 2023 nodigden we deelnemers uit om extra thema's aan te dragen voor de volgende editie. Die uitnodiging leverde voor 2024 twee nieuwe thema's op: Uit in Hoogkerk en Gezondheid. Ook vallen er thema's af. Een overzicht van de veranderingen staat in bijlage 1.

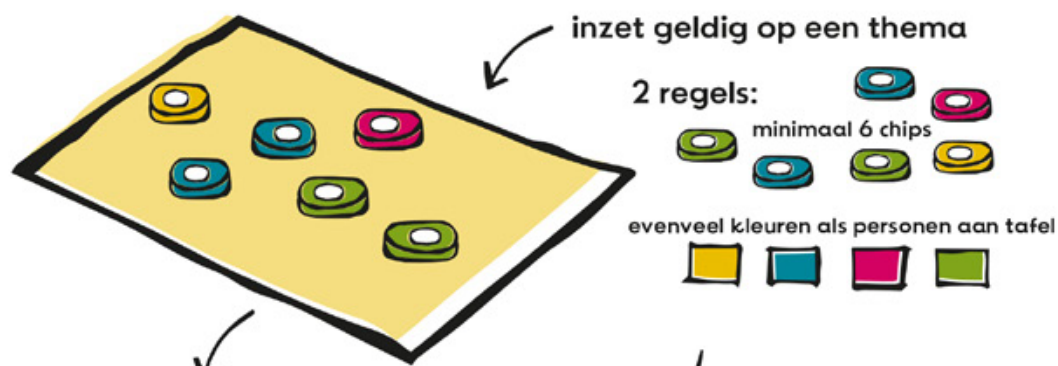
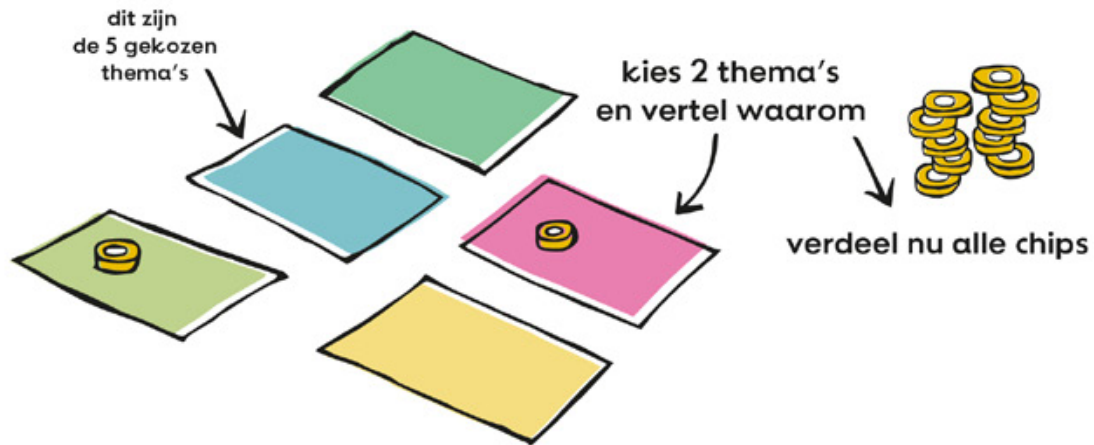
'Ik ging hier ontspannen naartoe en ik had er zin in. Je merkt dat iedereen hier met elkaar wel wat kan. Dat mensen en ideeën elkaar vinden'

STERK HOOGKERK

STAP 1 › GELD VERDELEN

iedereen krijgt 10 pokerchips van 1 kleur

de verdeling van de tafel is geldig als iedereen het eens is

budgetverdeling per thema

STAP 1

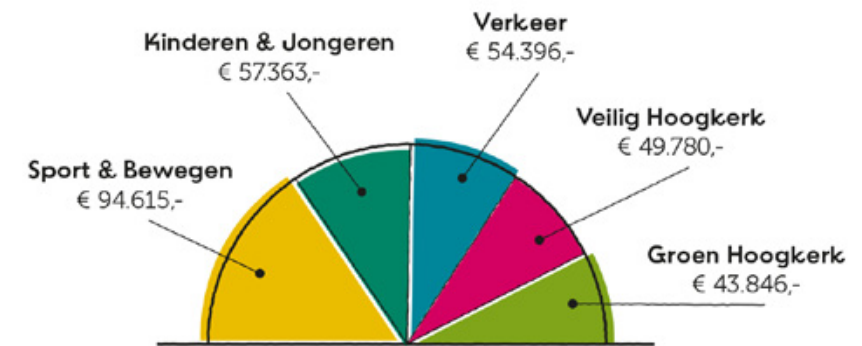
STAP 1: GELD VERDELEN

[bekijk het uitlegfilmpje via [deze link](#)]

Bijeenkomsten op 8, 9 en 16 mei

Geld verdelen kon vanwege technische beperkingen niet online, maar alleen tijdens bijeenkomsten. Daarvan waren er drie: een bijeenkomst voor groep 7 en 8 van Kindcentrum Anne Frank en basisschool De Ploeg, een bijeenkomst in samenwerking met de kledingbank, WIJ, woonzorgcentrum Gabriël en speeltuinvereniging De Kreukelhof, en een algemene bijeenkomst. In totaal waren er 91 deelnemers. Samen verdeelden ze het budget over de vijf thema's:

Naast het op deze avonden verdeelde budget was er een vooraf vastgesteld 'jokerbudget' voor ideeën tot 5000 euro die buiten de gekozen thema's vallen.

'Normaal gesproken vind ik het best moeilijk om beslissingen te nemen, maar nu lukt het goed'

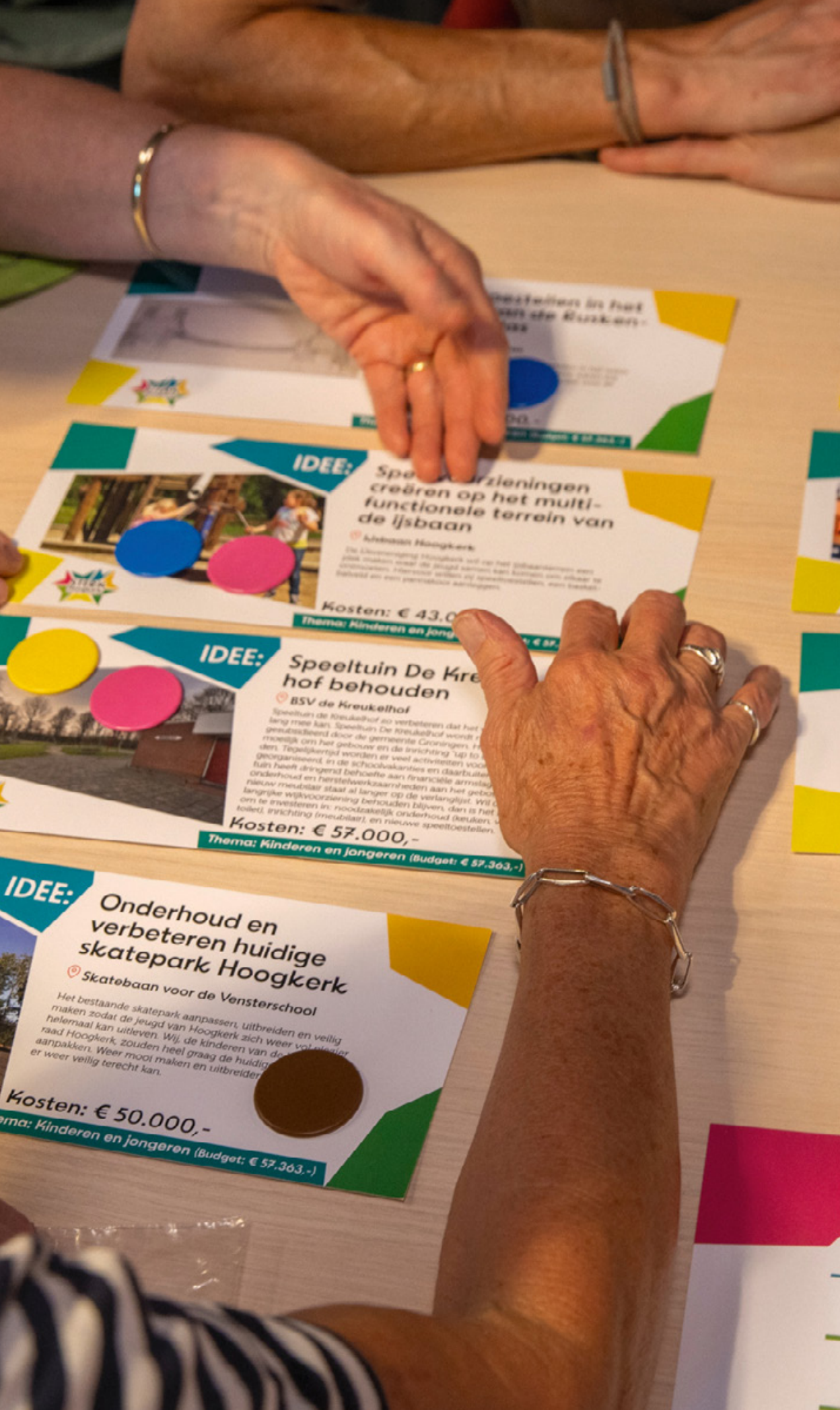

ANDERS IN 2024

Extra bijeenkomst 'Geld verdelen'

Omdat ook in 2024 het geld verdelen alleen tijdens fysieke bijeenkomsten kan plaatsvinden, organiseren we een extra algemene bijeenkomst op een zaterdagmiddag. Op die manier heeft iedereen de kans om mee te doen.

'De spelvormen dwingen je om na te denken over alle onderwerpen en om het daar met anderen over te hebben. Het is bijna onmogelijk om zo'n bijeenkomst alleen maar om jouw onderwerp te laten draaien'

STAP 2

STAP 2: IDEEËN INDIENEN

22 mei - 18 juni, online

Ideeën konden online worden ingediend. We organiseerden een viertal ideeëncafés om mensen daarbij te ondersteunen, bijvoorbeeld bij het omschrijven of uitwerken van hun idee. Daarvoor werkten we samen met organisaties in de wijk, waar de ideeëncafés te gast mochten zijn: het dorps huis, WIJ Hoogkerk en de speeltuinverenigingen De Kreukelhof en VHJ. Daarnaast konden mensen bij Forumbibliotheek Hoogkerk terecht voor ondersteuning bij het aanmaken van een digitaal account.

Maar liefst 62 ideeën werden ingediend, verspreid over de vijf thema's en het jokerbudget.

ANDERS IN 2024

Hoe kunnen we beter helpen bij het indienen van ideeën?

Het indienen van een idee laagdrempelig houden vinden we belangrijk. We willen mensen daarbij zo goed mogelijk ondersteunen. De ideeëncafés zijn in 2023 slecht bezocht. Wat zou een betere insteek of manier kunnen zijn om mensen te ondersteunen?

STAP 3

STAP 3: HOE KAN HET?

Persoonlijk contact, 19 juni - 15 september

Wie een idee voor Sterk Hoogkerk indient, is niet verplicht om veel informatie aan te leveren. Soms ligt er al een heel plan, soms zijn het drie zinnen. Elk initiatief krijgt een projectcoach van Sterk Hoogkerk. Deze treedt op als vaste contactpersoon voor de indiener en, wanneer nodig, voor de ambtenaren die bij het plan betrokken zijn.

In de hoe-kan-het-fase kijken we samen met de indiener en de gemeente in welke vorm het plan gerealiseerd kan worden en wat daarvoor nodig is. Daarbij spiegelen we het idee ook aan de spelregels en uitgangspunten van Sterk Hoogkerk (zie bijlage 2).

In 2023 zijn 41 van de 62 ingediende ideeën in stemming gebracht. Sommige initiatieven zijn samengevoegd, bijvoorbeeld als deze erg op elkaar leken en de indieneren zin hadden om verder samen op te trekken. Andere ideeën zijn ingetrokken. Een enkel initiatief bleek niet verenigbaar met bestaande (wettelijke) kaders.

'De burgerbegroting zoekt de grenzen op. Wat mensen indienen houdt geen rekening met het uitgedachte beleid'

ANDERS IN 2024

Meer tijd en meer continuïteit

Uit evaluaties bleek dat de hoe-kan-het-fase heel belangrijk is. Wat er afgesproken wordt en hoe de afspraken tot stand komen is van groot belang. Deze fase en de uitvoeringsfase zijn de momenten waarin het contact tussen de gemeentelijke organisatie en de inwoners het meest intensief is – en waarin we dus van elkaar kunnen leren.

Onze inzichten:

- Persoonlijk contact tussen indieners en ambtenaren is cruciaal. Er ontstaat wederzijds begrip en er kunnen nieuwe denkrichtingen ontstaan. Afspreken op locatie werkt vele malen beter dan bellen of mailen.
- Let als contactpersoon steeds goed op of het idee voor de indiener nog steeds van hem, haar of hen voelt. Eigenaarschap verdwijnt snel als een idee onder invloed van een expert verandert – ook als de indiener akkoord lijkt te gaan.
- Continuïteit in betrokken experts is belangrijk. Als daar een wisseling plaatsvindt, krijgen indieners soms tegenstrijdige informatie. In 2023 is dat een paar keer gebeurd, mede omdat de hoe-kan-het-fase deels in de vakantieperiode viel.
- Projectcoaches hebben aan het eind van de hoe-kan-het-fase tijd nodig om de teksten en beoordelingen in samenhang met elkaar te bekijken, voordat wordt overgeschakeld naar de volgende fase.

Om bovenstaande redenen verlengen we deze fase in 2024.

'De hoe-kan-het-fase is het hart van het proces. Hier slaagt of faalt Sterk Hoogkerk'

'Kinderen vanaf groep 7 mogen meedoen. Maar zijn de teksten van de ideeën wel begrijpelijk voor jonge deelnemers?'

STERK HOOGKERK

STAP 4 › STEMMEN

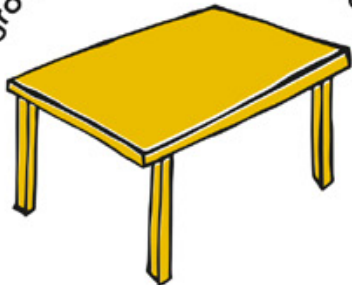
stemmen online

EN

groepsgesprek op feestelijke bijeenkomst

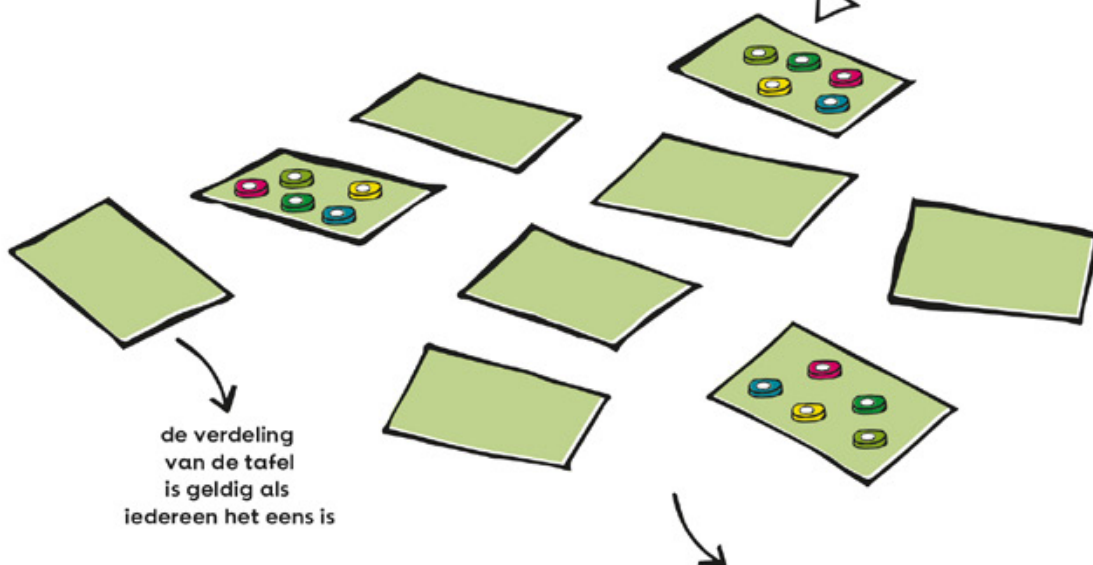
maak groepjes van 5 tot 6 personen

3 pokerchips van één kleur per persoon

leg de ideeën van 1 thema op tafel
leg de chips op je favoriete idee

idee is gekozen
als iedereen
voor is

de verdeling
van de tafel
is geldig als
iedereen het eens is

zo kies je samen 3 ideeën per thema

STAP 4

STAP 4: STEMMEN

[Bekijk het uitlegfilmpje via [deze link](#)]

18 september t/m 2 oktober, online

Bijeenkomsten: 25 en 26 september, 10 oktober stemfestival

Er is volop gestemd op de 41 ideeën. 1143 mensen deden dat online, 125 mensen stemden tijdens in totaal drie bijeenkomsten. Het budget is 300.000,- euro, de gekozen ideeën kostten bij elkaar 281.000 euro, het overige bedrag is voor onvoorziene kosten.

DIT ZIJN DE GEKOZEN IDEEËN:

[Lees via [deze link](#) meer over de gekozen ideeën]

Sport en bewegen

Multifunctionele ijsbaan	€ 69.000,-
Inrichting clubhuis Kids United	€ 15.000,-

Kinderen en jongeren

Speeltuin De Kreukelhof behouden	€ 57.000,-
----------------------------------	------------

Verkeer

Verkeersveiligheid verbeteren kruispunt woonzorgcentrum Gabriël en Ruskenborg	€ 50.000,-
---	------------

Veilig Hoogkerk

Veiliger kruispunt bij de Vensterschool	€ 5000,-
Betere beschikbaarheid wc's bij Ruskenveense Plas	€ 10.000,-
Omheinde hondenspeelplaats	€ 18.000,-
Schoonmaken Hoogkerksterbrug	€ 8000,-
Graffiti verwijderen	€ 5000,-

Groen Hoogkerk

Wilde bloemen	€ 15.000,-
Bankjes met bloemvakken	€ 10.000,-
Straatmeubilair	€ 1500,-
Maaien wandelpad rond plas Bangeweer	€ 5000,-
Ontdek het groene Bangeweer	€ 9000,-
Minder maaien	€ 1000,-

Joker

Eten voor mensen die te maken hebben met armoede	€ 2500,-
--	----------

'Spelvorm-slimmigheid: als je als groepje een plan indient, moet je je verdelen over verschillende tafels om je plan overal op de kaart te zetten. Dat mengen moedigt een divers gesprek aan'

Met deze 16 ideeën gaan we aan de slag

300.000 euro
5 thema's
16 ideeën

STAP 5

STAP 5: AAN DE SLAG! EN OP NAAR DE VOLGENDE RONDE

De 16 gekozen ideeën worden in 2024 uitgevoerd. Pas als dat gelukt is, is de eerste editie écht een succes. Het wordt dus een spannend jaar...

En ondertussen? Starten we het gesprek opnieuw, om de thema's, budgetten en ideeën voor 2025 vast te stellen!

'Ik wil graag dat er ideeën uitgevoerd worden die op de lange termijn impact hebben'

'Pas als mensen zien dat gekozen ideeën echt worden uitgevoerd, weten ze zeker dat meedoen zin heeft'

DE 16 IDEEËN VAN DE EERSTE EDITIE

SPORT EN BEWEGEN

1. Multifunctionele ijsbaan
2. Inrichting nieuw clubhuis Kids United

KINDEREN EN JONGEREN

3. Opknopbeurt speeltuin De Kreukelhof

VERKEER

4. Veiliger kruispunt

VEILIG HOOGKERK

5. Veiliger kruispunt bij de Vensterschool
6. Beter beschikbaarheid wc's
7. Omheinde hondenspeelplaats
8. Schoonmaken Hoogkerksterbrug
9. Graffiti verwijderen

GROEN HOOGKERK

10. Kleurrijke groenstroken
11. Bankjes met bloemvakken
12. Straatmeubilair buiten de dorpskern
13. Maaien wandelpad
14. Ontdek het groene Bangeweer
15. Minder maaien

JOKER

16. Kerstdiner voor mensen in armoede

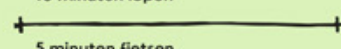
vanaf groep 7 tot 100 jaar

100 tot 10.000+ spelers

online & fysieke bijeenkomsten

10 minuten lopen

5 minuten fietsen

‘Wijs worden doe je niet in je eentje’
Jantine Wijnja

STERK HOOGKERK IS NOOIT AF

Begin 2022 liep ik voor het eerst binnen bij de Vereniging Wijkraad Hoogkerk. Ze hadden een vraag: wilde ik hen, op uitnodiging van de gemeente Groningen, meehelpen om een zoektocht aan te gaan? Een zoektocht naar de meest passende manier om inwoners van Hoogkerk meer samen te laten beslissen over hun eigen leefomgeving.

Dat wilde ik heel graag.

Ik denk dat de beste besluiten gemaakt worden door de mensen die door die besluiten worden geraakt – mits zij bij elkaar komen in diversiteit en toegang hebben tot de benodigde expertise. Juist op de punten waar hun inzichten fundamenteel van elkaar verschillen, zouden mensen elkaar meer mogen ontmoeten. Andere perspectieven zijn geen bedreiging, maar de basis voor groepswijsheid – die vervolgens kan worden omgezet naar gedragen beslissingen. Dat dat nodig is, lijkt mij een understatement.

Alle leden van de bouwgroep van Sterk Hoogkerk – inwoners, ambtenaren en raadsleden – voelen een grote verantwoordelijkheid richting (mede-)inwoners. Dat uitte zich in de wens om mensen te bereiken die vaak niet meedoen, en in de wens om iets duurzaam op te zetten. De bouwgroep was bovendien alert op loze beloften: “Kunnen we waarmaken wat we zeggen?” Hoogkerkers wisten dat zij het niet alleen konden, en de gemeente vond het best spannend op het moment dat echte verandering in zicht kwam...

Een keerpunt was onze reis naar Antwerpen. De levendige, laagdrempelige burgerbegroting die verandering teweegbracht – en die wij ons nog maar moeilijk voor konden stellen – was daar al werkelijkheid. Het bezoek gaf ons genoeg houvast voor het maken van onze eigen versie. Daarbij hielden we elkaar scherp en hielpen we elkaar over automatismen en reflexen heen.

De scherpste behouden, nieuwe werkelijkheden zien, je bewust worden van je eigen automatismen en deze waar nodig veranderen: dat is iets wat niemand ‘solo’ kan. Daarvoor hebben we toch echt elkaar nodig. Dat geldt voor inwoners van een wijk, maar net zo hard voor medewerkers van een gemeente en voor politici.

Sterk Hoogkerk is een leerinstrument. Alle ongemak en gedonder die het de komende jaren misschien gaat opleveren zijn er een even belangrijk onderdeel van als de initiatieven die straks bestaan – en er anders niet waren geweest.

Ik hoop dat Sterk Hoogkerk een vehikel voor samen leren mag blijven. Een instrument dat nooit af is en elk jaar opnieuw verrassende ontmoetingen creëert, dwars door de gelederen heen.

Jantine Wijnja, projectleider Sterk Hoogkerk 2022 en 2023

ZO ONTSTOND STERK HOOGKERK

Het is eind 2021. De gemeente Groningen en het bestuur van Vereniging Wijkraad Hoogkerk (VWH) delen een wens: beide willen proberen het vermogen van inwoners om samen te beslissen over wat hen gezamenlijk raakt, te vergroten. Op democratische wijze samen verdelen en besluiten is daarbij de basis. Maar hoe geef je daar invulling aan op een manier die past bij Hoogkerk?

‘Simpel gezegd willen we als bewoners meer zeggenschap’

‘Wat in een gemeente niet lukt, lukt in een gemeenschap misschien wel’

Van VWH naar bouwgroep: wie zijn ‘wij’?

Met het Gronings model voor wijk- en dorpsdemocratie in de hand gaan we vanaf februari 2022 op zoek. Maandelijks komen we bij elkaar om na te denken over hoe meer samen verdelen en besluiten er voor Hoogkerk uit zou kunnen zien. We kijken naar waar Hoogkerk vandaan komt: wat karakteriseert de wijken, en wat waren momenten waarop de manier van samenzijn veranderde? Waar staan we nu? En als we vooruit kijken, hoe hopen we dan dat de Hoogkerkse democratie er over vijftien jaar uitziet?

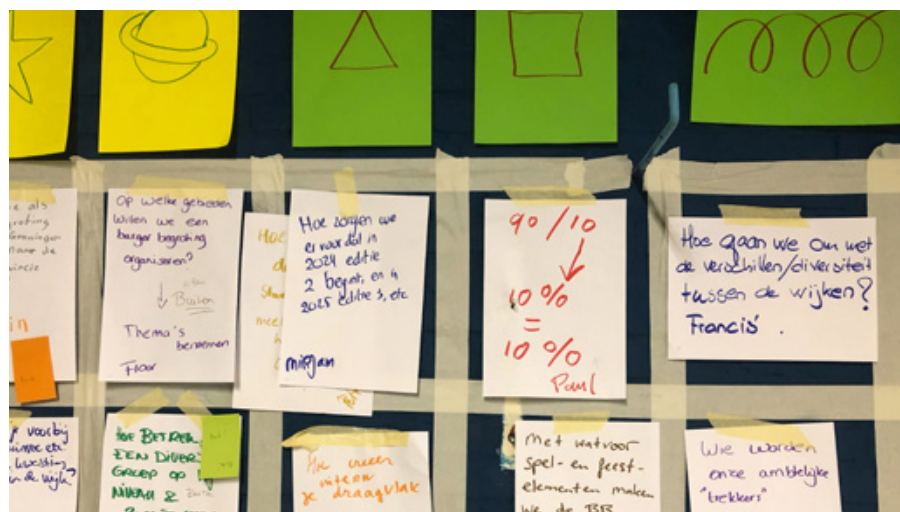
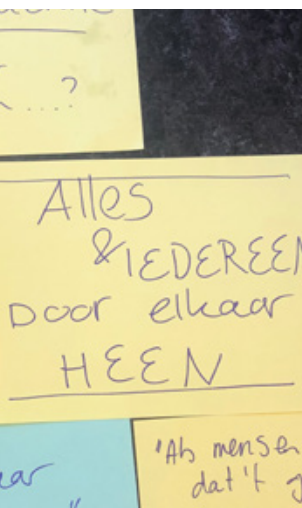
‘We’, dat is op het moment van starten nog vooral het bestuur van VWH. Maar al snel blijkt dat die ‘we’ breder moet worden om dit goed te doen. Want waar zijn de jongeren, de bezoekers van de kledingbank, en al die andere groepen en gezichten? Ook de kennis, ervaring en het enthousiasme van ambtenaren en lokale politici is onmisbaar als we écht iets willen gaan doen – en dat willen we.

Er wordt een bouwgroep in het leven geroepen. Die bestaat uit leden van VWH, uit andere Hoogkerkers en uit enkele ambtenaren en raadsleden van de gemeente Groningen. Deze bouwgroep denkt na over wat een mooie vorm en aanpak zou kunnen zijn, wat daarvoor nodig is en wat belangrijke valkuilen zijn. We laten ons inspireren door wat elders gebeurt. Zo vertelt Machtilde Neuens over de manier waarop de Belgische gemeente Eupen stelselmatig werkt met burgerraden en loting. Burgerbegrotingsexpert Joop Hofman praat ons bij over verschillende soorten burgerbegrotingen. Dat maakt energie los!

‘Ik doe alleen mee als ik serieus genomen word’

‘Een stevige snuf wijkbegroting op een solide top-3-basis: kan dat?’

Al snel blijkt dat Hoogkerk graag wil doorbouwen op een solide basis. Die is er in de vorm van de wijktop-3: de gemeente stelt sinds 2016 jaarlijks 3 euro per inwoner beschikbaar, inwoners van Hoogkerk mogen zelf beslissen wat daarmee gebeurt. Voor Hoogkerk, Gravenburg en Buitenhof samen komt dat neer op circa 30.000 euro.

Om te bepalen waar dat aan wordt besteed, kunnen bewoners jaarlijks voorstellen indienen waarover vervolgens wordt gestemd. Zo ontstaat elk jaar een wijk-top-3 (de 3 kan ook een 4 of 5 zijn) met dingen die bewoners belangrijk vinden. Dingen waar de gemeente dus tijd en geld aan moet besteden. Elk jaar worden op die manier enkele ideeën van bewoners gerealiseerd.

Een van de aspecten die het idee van een burgerbegroting zo aantrekkelijk maken, is dat er varianten van bestaan die een logische vervolgstap zijn na een wijk-top-3. Een stap waarbij inwoners meer mandaat krijgen, intensiever het gesprek aangaan, meer budget krijgen en er dus ook meer ruimte voor ideeën is. "Er komt eigenlijk gewoon meer van alles."

Maar: kan dat eigenlijk wel? En kunnen wij het?

'Hoe zorg je dat het gesprek over de belangrijke thema's gaat, en niet over dat ene hekje dat scheef staat?'

Het kan! In Antwerpen doen ze het al...

Een inspirerend voorbeeld is de burgerbegroting van district Antwerpen. Sinds 2014 gaat daar elk jaar 10 procent (1,4 miljoen) van het districtsbudget naartoe. Het is een deliberatieve burgerbegroting: het onderlinge gesprek en overleg is de basis. Dat is precies wat wij ook willen. Daarnaast hebben ze in Antwerpen toegankelijke spelvormen ontwikkeld. Van thema's kiezen via speeddates tot budgetten verdelen door aan tafel te werken met pokerchips.

Inge Van Nieuwenhuyze van de burgerbegroting in Antwerpen vertelt de bouwgroep via een videoverbinding meer over wat zij doen en hoe ze het doen. Werkmaterialen en brondocumenten deelt 'team Antwerpen' gul met ons.

Wij willen die werkvormen graag in het echt ervaren, proeven hoe ze het in Antwerpen doen en aansluitend samen nadenken over wat er nodig is om dit op een goede manier in Hoogkerk te realiseren. Dat willen we samen doen met een doorsnee van iedereen die we nodig hebben om het in Hoogkerk voor elkaar te krijgen: van kinderkraadlid tot financieel controller.

Eerste halte: Hoogkerk. Eerste ronde: 2023

Op naar Antwerpen dus, in oktober 2022. Met een bus vol inwoners, ambtenaren en raadsleden. Gezamenlijk hebben we één centrale vraag in ons achterhoofd: hoe ontwerpen we een burgerbegrotingsproces dat geschikt is voor de hele gemeente Groningen, met als eerste halte Hoogkerk en met de eerste ronde in 2023?

Team Antwerpen trakteert ons op een doorloop van alle methodieken die zij gebruiken. Aansluitend denken we samen na over of en hoe dit zou kunnen in Hoogkerk. In 2023, en in de daaropvolgende jaren. Het mag immers geen 'eenmalig dingetje' worden...

We komen vol energie terug in Groningen: het kan, en we gaan het doen.

Dat brengt een boel met zich mee. Maar we weten elkaar te vinden nu we dit samen hebben beleefd.

'Misschien wel de allerbelangrijkste ervaring: zien dat het kan, en in een goede sfeer!'

We gaan van start!

We besluiten om in 2023 onze eerste editie te laten plaatsvinden. "Oei, dat is al heel snel!" De bouwgroep buigt zich over de beste aanpak voor Hoogkerk en de mogelijke manieren om de burgerbegroting te laten rondzingen. Met de gemeentelijke begroting als uitgangspunt komen we tot twintig thema's, die we met hulp van onder meer de kinderkraad omzetten naar toegankelijke taal. Er komt een naam, Sterk Hoogkerk, en een huisstijl.

Een groep ambtenaren, inwoners en enkele raadsleden buigt zich over de basisprincipes en spelregels. Daarbij zoeken we naar een balans: genoeg houvast om een helder speelveld te creëren en geen loze beloften te doen, maar ook ruimte laten en vooral niet alles dichtregelen. Al snel blijkt vertrouwen misschien wel het belangrijkste basisprincipe te zijn...

We houden een 'doorloopdag' bij Cosun Beet Company, de suikerfabriek in Hoogkerk, om wat we bedacht hebben, uit te proberen. En dan gooien we onszelf in het diepe en beginnen we maar gewoon.

'Vertrouwen is misschien wel het belangrijkste basisprincipe'

OP NAAR DE TIENDE EDITIE

Er liggen mooie puzzels in het verschiet. Hoe kunnen we Sterk Hoogkerk aangrijpen om ervaring met directe democratie op basisscholen te genereren? En hoe kan de burgerbegroting een vast onderdeel worden van de gemeentelijke begroting? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat steeds meer inwoners aanhaken bij Sterk Hoogkerk?

Wat zou ervoor nodig zijn om meerjarenprogramma's mogelijk te maken – een vanaf het begin door de bouwgroep gekoesterde wens, die lastig realiseerbaar lijkt in combinatie met de gemeentelijke begrotingscyclus? Is het mogelijk om, à la Antwerpen, alle ambtenaren te vragen een percentage van hun uren in deze burgerbegroting te steken? Is het organiseren van een stadsbrede burgerbegroting, zoals dat in het Portugese stadje Cascais gebeurt, misschien een logische manier om op te schalen voor een stad met het formaat van Groningen?

'Hoe kunnen we tot een situatie komen waarin het normaal is dat bewoners, ambtenaren en politici structureel gelijkwaardig met elkaar samenwerken?'

0800 - 024 24 10 | VERBODEN PAK 11 PLAKKEN

Beslis mee over jouw wijk

STERK
Hoogkerk

sterkhoogkerk.nl

Burgerbegrotingsexpert Joop Hofman tijdens ons bezoek aan Antwerpen

'In Nederland doen we het vaak wat halfjes: weinig geld, veel organisatie. De invoering in de raad is lastig. Het wordt spannend, en blijft hangen in de pilotfase. Er is een leemlaag van maatschappelijke organisaties die directe invloed wil en publiek gesprek niet aanmoedigt. Doorzetten bij succes loopt vast in een voorkeur voor bestaande processen, en omdat het lastig is publiek geld op wijk- of dorpsniveau goed zichtbaar te maken.'
"Het stukt als we blijven denken in pilots, als we het systeem als norm blijven nemen, als we de focus leggen op budget in plaats van op verandering van houding, en als het alleen maar een instrumentje is. We hebben het graag over kantelingen. Dit is een echte kanteling: je gaat een waanzinnig apparaat omdraaien. Dat is eng.'

DIT WILLEN WE MEEGEEVEN

Terugblikkend op de eerste editie van de burgerbegroting willen we graag een paar dingen meegeven. Aan onszelf, op weg naar de tiende editie in 2033. En aan jou. Misschien ben je betrokken bij Sterk Hoogkerk, of elders bezig met een burgerbegroting. Misschien denk je na over welke stap naar meer zeggenschap past bij jou en jouw omgeving. Dit zijn de dingen die daarbij volgens ons kunnen helpen.

Samen doen is logisch en nodig, toch gaat het niet vanzelf

Bij elke stap die we zetten hebben inwoners, ambtenaren en politici elkaar nodig. Denken en doen mét elkaar werkt veel beter dan proberen te denken en doen vóór elkaar: voor je het weet, zit je er met je goede bedoelingen helemaal naast.

Samen denken en samen doen voelt logisch zodra je het doet. Toch hebben we de reflex om eerder naast dan mét elkaar te werken. Uit angst de ander te veel te belasten, uit haast of uit onzekerheid. De uitdaging is steeds om wat je ontwikkelt vanaf het begin echt samen te ontwikkelen. Juist en vooral op de punten waar je nog onzeker bent.

Als je denkt: maar bij déze vergadering, deze ontmoeting of dit onderwerp kan dat echt niet....
Doe het juist dan.

Ben je bang dat je te veel van een ander vraagt? Check dan bij diegene of dat echt zo is. Soms zit het anders dan je denkt. Tijdens ons bezoek aan Antwerpen voelde een ambtenaar zich bezwaard over de hoeveelheid geïnvesteerde bewonerstijd. "Maar ik wil er helemaal niet minder tijd in steken", reageerde een bouwgroep lid. "Ik wil er juist meer tijd in steken!"

'We werken aan vertrouwen. Van bewoners in elkaar, maar ook tussen gemeente en inwoners'

Kijk naar waar je vandaan komt en naar wat op die plek logisch is. Inwoners van Hoogkerk wilden graag meer invloed en zeggenschap. Ze waren sterk genoeg georganiseerd om daarin stappen te kunnen zetten. De bestaande wijk-top-3 was een fundament om op door te bouwen.

Dit zou natuurlijk ook ergens anders op dezelfde manier kunnen. Maar...

Kijk eerst met een zo divers mogelijk groepje mensen naar het 'dna' van jouw plek. Wat maakt jullie buurt of wijk tot wat hij is? Wie wonen er zoal en hoe leven zij met elkaar? Als jullie naar de afgelopen vijftig jaar kijken, wat zijn dan grote sociale veranderingen in de wijk? En wat is jullie hoop én jullie vrees voor je wijk over vijftien jaar? Wat zijn de kansen en waar zit de urgentie? Welke sociale verbanden zijn er al,

Transitiedeskundige Pepik Henneman tijdens ons bezoek aan Antwerpen

'Jarenlang zijn benzineauto's doorontwikkeld en geoptimaliseerd. Ik weet niet of volledig elektrische auto's de toekomst zijn, maar ik weet wel dat het vernuft van een hybride auto zit in de afstemming tussen de elektromotor en de benzinemotor. Ruimte maken onder de motorkap voor een extra motor is de eerste uitdaging. Ervoor zorgen dat de twee motoren optimaal samenwerken is de grootste uitdaging. Daarvoor moet je kennis hebben van de specifieke kwaliteiten van een benzinemotor en een elektromotor. En om echt zuiniger te rijden is het beter om een goed gestroomlijnde en lichte auto te hebben.'

'De huidige begrotingscyclus werkt naar behoren. Maar stel dat de burgerbegroting een gegeven is, en je gaat inbeelden wat deze zou kunnen toevoegen, dan laten de mogelijkheden ook de kwetsbaarheden van de huidige begrotingspraktijk zien. Dan is het opeens de moeite waard om ruimte onder de motorkap te maken voor een burgerbegroting en om een goede afstemming tussen de twee te optimaliseren.'

'Het zou mooi zijn als we samen met mensen uit Hoogkerk en samen met mensen uit de gemeente een erehaag maken, dwars door de wijk en de gemeentelijke organisatie, om een doorgang te maken voor inzichten, ideeën en concrete plannen die voortkomen uit deze nieuwe burgerbegrotingscyclus. En dat we, terwijl we dat doen, heel goed kijken wat allemaal langskomt en hoe daar om ons heen op wordt gereageerd. Deze bewuste ervaring hebben we nodig om te bedenken hoe en waar een burgerbegroting wijken en de gemeentelijke organisatie verder kan helpen.'

waarop doorgebouwd zou kunnen worden? Wat voor projecten zien jullie elders die jullie inspireren?

'Het geluid van de buurt moet doorklinken'

Durf te vragen

Een groot cadeau dat wij de afgelopen twee jaar hebben gekregen is de gulheid en vrijgevigheid waarmee iedereen die we tegenkwamen informatie en inzichten met ons deelde. In de eerste plaats de mensen uit Antwerpen, die veelvuldig de tijd namen om met ons te spreken over hoe hun burgerbegroting in elkaar zit en die een complete doorloop op touw zetten. Ook Machtilde Neuens van het burgerberaad in Eupen en burgerbegrotingsexpert Joop Hofman deelden volop ervaringen, inzichten en advies. Later kwamen we ook in contact met het team van de burgerbegroting in Cascais, een stad die even groot is als Groningen en die zijn burgerbegroting stadsbreed heeft georganiseerd.

Als je met democratische vernieuwing bezig bent of een voor jou nieuw proces wilt opzetten, maak dan contact met mensen die daar elders al mee bezig zijn, en durf te vragen. Mensen zijn bereid om hun kennis door te geven, en doen dat vaak ook met plezier. Het is nuttig en geeft energie.

Geef jezelf de tijd om het in de vingers te krijgen

Initiatieven als Sterk Hoogkerk zijn pogingen om iets wat al decennialang op een bepaalde manier gebeurt op een andere manier te doen. Er is veel te leren en te ontdekken, en er gaat ook weleens iets fout. Het gaat niet in één keer, maar stap voor stap.

Als je de eerste stap hebt gezet, is je uitzicht veranderd.

En gaandeweg, stap voor stap, loop je een ander landschap binnen.

Geef jezelf een jaar of tien de tijd om het in de vingers te krijgen.

'We geven onszelf de kans om te groeien, en schaven bij waar nodig'

Pas op voor efficiëntie

Nu Sterk Hoogkerk blijft, is de verleiding groot om het proces 'strakker' te trekken: een communicatie-expert erop, het indienen van ideeën stroomlijnen door meer vragen te stellen, de avonden wat efficiënter inrichten omdat het soms wel wat lang duurt, al dat praten...

Deels is dat bijschaven goed, nodig en behulpzaam. Maar het kan ook een valkuil zijn. Iets dat de waarde van wat er gebeurt om zeep helpt.

De mogelijkheid om meer vragen te stellen aan indieners is handig voor de ambtenaren die aan de slag moeten in de hoe-kan-het-fase, maar het kan ook de drempel om een idee in te dienen verhogen. En was dat lastige, hobbende en soms te lange gesprek niet juist waar het allemaal om begon?

Nu Sterk Hoogkerk een jaarlijks terugkerende cyclus wordt en er automatiseren in gaan sluipen, is het des te belangrijker om jezelf steeds af te vragen: waar gaat dit eigenlijk om? Wat hopen we ervan te leren en wat willen we dat het brengt? Is een mogelijke verbetering echt een verbetering? Of is het een valkuil?

‘Dit proces gaat veranderen hoe de lokale overheid met haar burgers omgaat’

Luister diep en breed

Een burgerbegroting gaat om meer dan de thema's en de ideeën die gekozen worden. Het is een maatschappelijk gesprek dat steeds opnieuw gevoerd wordt en dat met de jaren steeds verder en dieper kan gaan. Zoek naar de vragen, problemen en inzichten onder de ideeën en de thema's. Welke zorgen leven er? Welke aannames worden er gemaakt? Wat betekent dat voor deze persoon en wijk, op dit moment? Wat betekent het voor de gemeentelijke organisatie? En wat betekent het voor jou?

MIJN WEG NAAR STERK HOOGKERK

Ik woon met veel plezier in het mooie Hoogkerk. Hoogkerk heeft veel te bieden: diverse winkels, een bibliotheek, een wijkrestaurant en zelfs een zwembad en een gemeenteloket! Net als veel andere bewoners voel ik me erg betrokken bij mijn leefomgeving. Zo betrokken dat ik sinds 2020 in het bestuur van de bewonersorganisatie zit: Vereniging Wijkraad Hoogkerk.

Vanuit de wijkraad raakte ook ik betrokken bij de zoektocht naar meer zeggenschap voor bewoners. Dit deed ik met veel plezier en enthousiasme. Zoveel zelfs dat ik besloot tot een carrièreswitch. Minder werken in de kinderopvang en aan de slag voor Sterk Hoogkerk. Want één ding weet ik heel zeker: deze vorm van burgerparticipatie heeft zin! Dat heeft Sterk Hoogkerk het afgelopen jaar wel aangetoond.

Dit is mijn verhaal. Een verhaal dat nog lang geen einde krijgt. Sterk Hoogkerk gaat door. We zijn volop bezig met de uitvoering van de gekozen ideeën van 2023, en met de voorbereidingen voor Sterk Hoogkerk 2024. Ik kijk uit naar de komende tien jaar.

Marian Hegeman, kernteam Sterk Hoogkerk.

ORGANISATIE

Sterk Hoogkerk is ontwikkeld op initiatief van de Vereniging Wijkraad Hoogkerk (VWH) en de gemeente Groningen.

De bouwgroep

In september 2022 werd een bouwgroep opgezet waarin naast leden van VWH ook (steeds meer!) andere Hoogkerkers zitten, en enkele ambtenaren en raadsleden. De groep wordt gaandeweg diverser, en daarmee sterker. De bouwgroep buigt zich over alle belangrijke vragen rondom Sterk Hoogkerk: van het soepel laten verlopen van de stemronde tot het samenstellen van de websitetekst. De leden komen elke zes weken bij elkaar.

De ontwikkelgroep

In de ontwikkelgroep zit een aantal ambtenaren, ze zijn elk expert op een bepaald onderdeel dat betrekking heeft op Sterk Hoogkerk. Ook zitten in de groep enkele raadsleden. Enkele Hoogkerkers die ook onderdeel zijn van de bouwgroep, maken de groep compleet. De ontwikkelgroep kijkt naar de aansluiting tussen Sterk Hoogkerk en de gemeente Groningen. Is er bij de gemeente nog voldoende interne draagkracht voor het project? Waarom wel of niet? Wat te doen als ingediende ideeën haaks staan op bestaand beleid? Waar versterken we elkaar, wat kunnen we van elkaar leren en waar dreigen we in de knoop te raken?

Het kernteam

Het kernteam zorgt ervoor dat Sterk Hoogkerk op een zorgvuldige manier uitgevoerd wordt. Op dit moment bestaat het team uit Marian Hegeman, Harm Havinga, Francis de Jongh, Alma Streefkerk, Jacko Rink en Peter Wijnsma. Ook in de toekomst zal het kernteam altijd tenminste bestaan uit een inwoner van Hoogkerk (de voorzitter), een projectsecretaris en iemand uit het Gebiedsteam West van de gemeente Groningen.

DE BOUWGROEP

DE ONTWIKKELGROEP

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 THEMA'S

De thema's van Sterk Hoogkerk zijn afgeleid van de gemeentelijke begroting en het coalitieakkoord, maar samen met een ambtenaar van de gemeente Groningen en een raadslid hertaald door leden van de kinderraad. Dit waren de thema's in 2023:

Rondkomen

Steeds meer mensen komen moeilijk rond. Heb jij een groot of klein idee om geldzorgen aan te pakken of te voorkomen?

Veilig Hoogkerk

Voel jij je veilig als je je hond uitlaat of 's avonds door de buurt fietst? Met jouw idee vergroten we de veiligheid voor iedereen in onze omgeving.

Openbare ruimte

De openbare ruimte is van iedereen en voor iedereen. Heb jij ideeën om je buurt toegankelijker, mooier of leuker te maken?

Groen Hoogkerk

Een groene omgeving is goed voor je gezondheid, geeft dieren een plek én zorgt voor minder hitte en wateroverlast. Hoe wil jij Hoogkerk groener maken?

Duurzaam Hoogkerk

We moeten de wereld ook voor de volgende generaties leefbaar houden. Hoe kunnen we hier in Hoogkerk een bijdrage aan leveren?

Voedselverspilling en gezond eten

Voedsel en je lijf: twee dingen om zuinig mee om te gaan. Hoe kunnen we voedselverspilling tegengaan en elkaar helpen om gezond te eten?

Verkeer

Fietsers, voetgangers en automobilisten gebruiken samen de weg. Hoe doen we dat op een veilige, eerlijke en duurzame manier?

Plek voor mensen, dieren en planten

Hoogkerk is niet alleen een plek voor mensen: we delen onze omgeving met de natuur. Hoe doen we dat precies? En kan het beter?

Delen en (her)gebruiken

In Hoogkerk willen we graag delen, geven, ruilen en recyclen. Zo is er minder afval en maken we samen beter gebruik van wat we hebben. Welke ideeën passen daar volgens jou bij?

Sterk Hoogkerk, sterke bewoners

Jouw wijk of dorp is meer dan een stapel stenen: je omgeving heeft invloed op de kansen die je in je leven krijgt. Met welke ideeën versterken we de kracht van Hoogkerk?

Samen sterker

Als buurtgenoten elkaar regelmatig ontmoeten, kijken ze meer naar elkaar om en helpen ze elkaar als dat nodig is. Dat maakt Hoogkerk een fijne leefplek. Welke ideeën heb jij als het om ontmoeten gaat?

Ontmoeting in de wijk

Ruimte voor ideeën die bewoners samenbrengen en ontmoeting actief stimuleren. Binnen een buurt, rond een interesse of juist over grenzen van generaties, culturen of beperkingen heen.

Kunst en cultuur

Streetdance, schilderkunst, klassieke muziek, theater: kunst en cultuur prikkelen en laten je anders kijken. Vertel ons jouw ideeën voor een cultureel bruisend Hoogkerk!

Sport en bewegen

Bewegen is gezond én brengt je met buurtgenoten in contact. Iedereen moet kunnen sporten en bewegen – dus hoe doen we dat in Hoogkerk?

Iedereen hoort erbij

Iedereen hoort thuis in Hoogkerk. Het maakt niet uit waar je vandaan komt, wat je verdient, hoe oud je bent, waar je in gelooft, of wat je gender, geslacht of geaardheid is. Hoe zorgen we dat zoveel mogelijk mensen zich hier welkom voelen?

Zelf beslissen over je omgeving

Als jij het voor het zeggen zou hebben, zou je buurt er dan anders uitzien? Hoe zorgen we ervoor dat Hoogkerkers meer zelf mogen beslissen?

Kinderen en jongeren

Er wonen veel kinderen en jongeren in Hoogkerk. Hoe maken we Hoogkerk nog leuker om in op te groeien?

Ondernemerschap en werkgelegenheid

Hoogkerk geeft talent en ondernemerschap de ruimte om zich te ontwikkelen. Hoe zorgen we dat zoveel mogelijk Hoogkerkers kunnen doen waar ze energie van krijgen?

Schoon Hoogkerk

Afval op straat, hondenpoep op het gras – in Hoogkerk willen we er vanaf. Welke ideeën dragen bij aan een schone omgeving?

Joker

Mis je een onderwerp, en weet je zeker dat het niet onder een van de thema's valt? Geef het een titel, omschrijf in twee zinnen wat het inhoudt en voeg het toe!

ANDERS IN 2024

Nieuwe thema's, hernoeming en samenvoegingen

In 2024 voegen we naar aanleiding van suggesties van deelnemers twee nieuwe thema's toe:

Gezondheid

Gezond leven, gezond bewegen en gezonde voeding. Welke ideeën zijn er om Hoogkerkers gezonder te maken en te houden?

Uit in Hoogkerk

Mogelijkheid om ergens in Hoogkerk een kopje koffie te drinken, te eten en om vrienden in de buurt te ontmoeten.

Het thema **Rondkomen** krijgt een nieuwe, wat directere naam: **Armoede**.

We hebben nog eens kritisch gekeken naar de bestaande thema's, en onderwerpen met veel overlap verwijderd. Het gaat daarbij om de thema's Voedselverspilling en gezond eten; Plek voor mensen, dieren en planten; Sterk Hoogkerk, sterke bewoners en Openbare ruimte.

De Joker zal in 2024 niet meer verkiesbaar zijn. In plaats daarvan kunnen bewoners online en tijdens bijeenkomsten nieuwe thema's aandragen.

In 2024 kunnen bewoners kiezen uit 17 thema's.

BIJLAGE 2 SPELREGELS EN BASISPRINCIPES

DE BASISPRINCIPES

Ontmoeting en goede gesprekken

Bij Sterk Hoogkerk ontmoeten buurt- en wijkgenoten elkaar regelmatig, en dat is precies de bedoeling. Je gaat en blijft met elkaar in gesprek. Ondertussen wissel je ideeën en meningen uit, en deel je welke onderwerpen in jouw omgeving belangrijk zijn. Mensen weten elkaar daardoor nog meer te vinden en raken nog meer bij hun omgeving betrokken.

Toegankelijk voor een brede doelgroep

Sterk Hoogkerk is bedoeld voor alle inwoners van het gebied: zoveel mogelijk mensen en een zo divers mogelijke groep. Daarom is meedoen voor iedereen mogelijk. Wie dat toch lastig vindt, krijgt hulp. Zo zijn er inloophmomenten voor als je ondersteuning nodig hebt bij het indienen van een idee.

Echte zeggenschap: wat inwoners beslissen, gebeurt

Sterk Hoogkerk is een burgerbegroting. De zeggenschap ligt bij jullie: de inwoners. Jullie keuzes zijn doorslaggevend. Zo krijg je meer invloed op je eigen omgeving.

Voor en door Hoogkerk

Zonder inwoners geen Sterk Hoogkerk. Jullie komen met ideeën die de gemeente hoogstwaarschijnlijk niet op deze manier had kunnen bedenken. De indieners voeren de plannen in samenwerking met de gemeente uit, op een manier die past bij Hoogkerk.

Meer inzicht

Wat kost het plaatsen van een boom? En wat is ervoor nodig om hem te kunnen plaatsen? Hoe komt het dat je tafelgenoot een heel andere mening heeft dan jij, en hoe komen jullie er toch samen uit? Door samen te beslissen krijg je een beter beeld van hoe processen als deze werken.

Vertrouwen als basis

We zijn ervan overtuigd dat iedereen die aan Sterk Hoogkerk meedoet, hetzelfde wil: een gebied dat robuust is, ruimte voor goede gesprekken, inwoners die meebeslissen over hun omgeving en goede ideeën die ook echt uitgevoerd worden. Omdat vertrouwen de basis van Sterk Hoogkerk is, is niet alles 'dichtgeregeld'. Wel zijn er een aantal spelregels die ervoor moeten zorgen dat alles zo goed mogelijk verloopt. Komen we er toch niet uit? Dan zoeken we samen naar een oplossing.

DE ALGEMENE SPELREGELS

Voor wie is Sterk Hoogkerk?

Je mag meedoen aan Sterk Hoogkerk als je op een van de volgende plekken woont:

- in de dorpskern Hoogkerk, ten noorden en ten zuiden van het Hoendiep
- in Hoogkerk-Zuid, inclusief de Minervabuurt
- in Leegkerk
- in Vierverlaten
- aan de Peizerweg
- in de Zuidwending
- in De Buitenhof
- in Ruskenveen
- in Gravenburg

Kinderen mogen meedoen als ze in groep 7 of hoger zitten.

Als deelnemer mag je over alles meepraten, ook als het gaat over een deel van het gebied waar je niet zelf woont.

Woon je niet in bovenstaand gebied? Dan is Sterk Hoogkerk niet voor jou bedoeld, ook niet wanneer je wel als ondernemer in het gebied werkt. Dat betekent niet dat je helemaal niet mee kunt doen: aan stap 2, het indienen van ideeën, kan iedereen meedoen. Want een goed idee kan overal vandaan komen.

Ambtenaren en politici die in de gemeente Groningen werken, mogen deelnemen aan Sterk Hoogkerk als ze in het gebied wonen. Ze zullen vanuit hun professionele rol niet adviseren als het over ideeën gaat waar ze zelf nauw bij betrokken zijn (bijvoorbeeld via familie, vrienden, burens of organisaties).

Zo kun je meedoen: online en tijdens bijeenkomsten

Meedoen aan Sterk Hoogkerk kan op twee manieren. Je kunt online stemmen op thema's (stap 1), ideeën indienen (stap 2) en stemmen op ideeën (stap 4). Daarvoor ga je naar sterkhoogkerk.nl. Daarnaast zijn er bijeenkomsten waar inwoners met elkaar in gesprek gaan en daarna samen hun stem uitbrengen. Op beide manieren meedoen mag ook, zo laat je je stem maximaal horen!

Eén onderdeel kan niet online: het verdelen van geld over de vijf gekozen thema's. Technisch is dat op dit moment nog te ingewikkeld. Voor dit onderdeel ga je naar de daarvoor georganiseerde bijeenkomst in het dorps huis in Hoogkerk.

Omdat het gesprek tussen inwoners zo belangrijk is, wegen de stemmen die worden uitgebracht op een bijeenkomst (fysieke stemmen) zwaarder dan online stemmen. De fysieke stemmen tellen altijd voor de helft van het totaal, zelfs als het er veel minder zijn dan de online stemmen.

Je mag alleen in eigen naam stemmen. Online mag je iemand helpen stemmen, als die persoon daar zelf bij is. Tijdens bijeenkomsten staat het onderlinge gesprek tussen inwoners centraal, en door dat gesprek kunnen meningen veranderen. Daarom kunnen we machtigen tijdens

bijeenkomsten niet toestaan. Stemmen afkopen in ruil voor voordelen mag niet. Wie bij het indienen van een idee moedwillig deze regels overtreedt, kan uitgesloten worden.

Aanvullende regels per stap

Sterk Hoogkerk wordt uitgevoerd in vijf stappen. De regels en principes hierboven zijn van toepassing op voor alle onderdelen van het proces. Daarnaast gelden bij elke stap een paar aanvullende regels en afspraken.

STAP 1

STAP 1: THEMA'S KIEZEN EN GELD VERDELEN

Bij stap 1 horen thema's (zie bijlage 1). Uit deze thema's kies je de vijf die voor jou het belangrijkste zijn: hierover wordt het totale budget verdeeld.

Voor Sterk Hoogkerk is 305 duizend euro beschikbaar. Als inwoners verdelen jullie 300 duizend euro over de vijf gekozen thema's. In stap 4, het stemmen op ideeën, is 5000 euro gereserveerd als budget voor kleinere ideeën die buiten de vijf gekozen thema's vallen.

Het kiezen van thema's kan zowel online als tijdens de bijeenkomst in het dorpshuis van Hoogkerk. Het tweede onderdeel van stap 1, het verdelen van geld over de vijf gekozen thema's, kan niet online. Hieraan meedoen kan door naar de bijbehorende bijeenkomst in het dorpshuis te komen.

STAP 2

STAP 2: IDEEËN INDIENEN

Een ingediend idee moet passen binnen één van de bij stap 1 gekozen vijf thema's en het daaraan toegekende budget. Alleen als de uitvoering van een idee minder dan 5000 euro kost, mag het buiten de vijf thema's vallen en als joker worden ingediend.

Een ingediend idee moet het volgende kalenderjaar gerealiseerd kunnen worden.

Een ingediend idee moet Hoogkerk ten goede komen.

Ook mensen die niet in het genoemde gebied wonen, mogen ideeën indienen: een goed idee kan overal vandaan komen. Maar: stemmen kan alleen als je inwoner van het gebied bent.

Een idee dien je in via sterkhoogkerk.nl. Als je daarbij hulp nodig hebt, kun je contact met ons opnemen: we geven graag ondersteuning. Stuur een e-mail naar hallo@sterkhoogkerk.nl of bel met Harm Havinga, projectsecretaris: 06-13211151.

Grote partners die cruciaal zijn voor het project moeten idealiter voorafgaand aan het indienen van een idee hun betrokkenheid bevestigen. De laatste mogelijkheid hiertoe is tijdens stap 3, vóór het idee in stemming wordt gebracht.

Als een idee uitgevoerd moet worden in de openbare ruimte, kan dat gevolgen hebben voor bewoners of gebruikers van die plek. Wanneer dat het geval is, moet je als indiener vooraf meerdere bureaus

inspraak geven. Vinden zij het een goed idee? Hebben ze belangrijke opmerkingen of aanvullingen? Doe dat het liefst voor het indienen van het idee, maar uiterlijk tijdens stap 3, dus vóór het idee in stemming wordt gebracht.

Zowel natuurlijke personen als erkende non-profitorganisaties, zoals verenigingen en stichtingen, mogen ideeën indienen voor Sterk Hoogkerk.

Kun je zelf, in samenwerking met anderen, (een deel van) de uitvoering van het idee voor je rekening nemen? We vragen je daar alvast over na te denken. Zo voorkomen we dat de gemeente Groningen niet genoeg mensen beschikbaar kan stellen voor de uitvoering van het idee. Als dit vooraf helder is, helpt dat bij het verkennen van de haalbaarheid.

Heb je een idee ingediend? Dan ben jij er vanaf dat moment mede verantwoordelijk voor. Met andere woorden: je kunt het niet zomaar over de schutting gooien en van een afstandje kijken wat er mee gebeurt. Ook als je het idee graag door anderen wilt laten uitvoeren, blijf je er zelf bij betrokken.

ANDERS IN 2024

We vinden je inzet belangrijk. Daarom stellen we een limiet van vijf ideeën per persoon. Zo blijft het haalbaar voor jou als indiener en voor de gemeente. Heb je meer ideeën? Vraag anderen dan om je te helpen. Zo heb je meteen meer draagvlak voor je idee. Je vindt dit terug in de spelregels voor 2024.

Ideeën en budget: hoe werkt het?

Alle bedragen zijn inclusief btw. Als indiener ga je op een bewuste manier om met het budget en denk je na over de meest efficiënte manier om een doel te bereiken. Kosten en honoraria moeten marktconform zijn. Wij kunnen je daarbij helpen.

Hoe meer je zelf of samen met anderen kunt realiseren, hoe beter. Het is mogelijk om vergoedingen voor zelfstandigen en vrijwilligers op te nemen in je begroting, binnen de geldende regels. Het opnemen van loonkosten binnen een project is op dit moment nog niet mogelijk.

STAP 3: HOE KAN HET?

Controle en beoordeling van ingediende ideeën

Als je een idee indient, vragen we je bereid te zijn om in de hoe-kan-het-fase samen met experts en ambtenaren te kijken naar de haalbaarheid en wenselijkheid van je idee. Oftewel: kan het? En is de omgeving hierbij gebaat? Ben je daar niet toe bereid, dan kan het voorkomen dat we je idee niet meenemen in de stemronde. In dat geval is niet helder genoeg of je idee haalbaar en wenselijk is. Het is dan niet goed in te schatten wat de gevolgen zijn van het kiezen voor dit idee.

Bij het checken van de haalbaarheid kijken we ook hoe een idee gerealiseerd kan worden binnen de kaders van de wet. Past het binnen een bestemmingsplan, een algemene plaatselijke verordening of

STAP 3

veiligheidsvoorschriften? Als het nodig is, stellen we samen het idee bij. Dat gebeurt altijd in overleg met en na akkoord van de indiener.

Bij de uitvoering van een idee kan op termijn onderhoud en beheer nodig zijn. Daarover maken we duidelijke afspraken. Het wordt zoveel mogelijk opgenomen in de reguliere begroting van de gemeente.

Is de gemeente nodig bij de uitvoering van je idee? Dan wordt de beschikbaarheid van die capaciteit (de medewerkers die ervoor in actie moeten komen) meegewogen bij het inschatten van de haalbaarheid van het idee. Dat kan je idee minder haalbaar maken: de gemeente heeft maar beperkt mensen beschikbaar.

Ideeën die haalbaar en wenselijk zijn, gaan door naar stap 4: de stemronde

STAP 4

STAP 4: STEMMEN OP IDEEËN

Online stem je per thema op je drie favoriete ideeën. Ook tijdens de bijeenkomst doe je dat. Maar: dat gebeurt alleen wanneer er voor dat thema meer ideeën zijn ingediend dan er budget is.

Welke ideeën worden uitgevoerd?

Als de stemronde klaar is, wordt gekeken welke ideeën per thema uitgevoerd kunnen worden binnen het toegekende budget. Hoe meer stemmen een idee heeft gekregen, hoe hoger het op de lijst komt. Het idee dat op 1 staat, wordt dus sowieso gerealiseerd. Daarna wordt steeds gekeken hoeveel budget er voor dat thema over is, en of daarmee het volgende idee op de lijst uitgevoerd kan worden. Als dat niet zo is, maar voor het idee erna wel genoeg geld is, wordt dat gerealiseerd.

ANDERS IN 2024

Kiestafel

Geen kiesdrempel, maar een kiestafel. We willen dat de ideeën die uitgevoerd worden, gedragen zijn door bewoners. Om te voorkomen dat een idee met erg weinig stemmen doorgang vindt, stellen we een kiestafel in. Om geldig verkozen te worden, moet een idee door minimaal één tafel tijdens een bijeenkomst gekozen zijn. [Je vindt dit terug in de spelregels voor 2024.](#)

STAP 5

STAP 5: AAN DE SLAG

De ideeën die tijdens de stemronde gekozen worden, worden in het kalenderjaar na de stemming uitgevoerd. Over de uitvoering maken we afspraken met de gemeente. In sommige projecten is de initiatiefnemer ook de trekker, andere projecten worden door de gemeente uitgevoerd, maar altijd in afstemming /contact met de initiatiefnemer.

Het uiteindelijke uitvoeringsprogramma wordt aangeboden aan het college van B en W en aan de gemeenteraad. Over de voortgang of eventueel stagnatie van de uitvoering van een idee houden de initiatiefnemer, de wijk en de gemeente elkaar regelmatig op de hoogte.

BIJLAGE 3

TOELICHTING STEMPROCES KIEZEN VOOR IDEEËN

TOELICHTING STEMPROCES KIEZEN VOOR IDEEËN

Online stemmen en stemmen tijdens een bijeenkomst

Stemmen bij Sterk Hoogkerk kan op twee manieren: digitaal en tijdens een bijeenkomst. In beide gevallen krijg je drie stemmen voor ieder thema, plus drie voor de joker. Je kunt dus per thema drie ideeën kiezen. Daarbij geef je géén hiërarchie aan: de volgorde is willekeurig. Tijdens bijeenkomsten kies je in overleg met je tafelgenoten. Online kies je zelf per thema welke drie ideeën je het beste vindt, en vul je het stemformulier in.

Hoe combineren we de stemmen?

Het totaal van de online stemmen telt als 50 procent van het geheel, de andere 50 procent bestaat uit de stemmen die tijdens de bijeenkomsten uitgebracht zijn. Om de stemmen te combineren, zetten we de aantallen om in percentages. We nemen vervolgens het gemiddelde van beide percentages, dat is de uitkomst van de stemming.

Er zijn in 2023 in totaal drie bijeenkomsten geweest: een in woonzorgcentrum Gabriël, een met kinderen uit groep 7 en 8, en tot slot het stemfestival in het dorps huis. Het totaal van alle stemmen van alle tafels tijdens deze drie bijeenkomsten tellen we bij elkaar op. Dat noemen we de 'fysieke' stemmen.

Een fictief voorbeeld

Stel: er zijn online 1000 stemmen uitgebracht. 200 daarvan zijn voor idee A, dat is 20 procent van de stemmen. Tijdens de bijeenkomsten doen er in totaal 100 mensen mee. 10 daarvan stemmen op idee A: 10 procent. De uitkomst is dan 20 procent + 10 procent, gedeeld door 2: 15 procent van de stemmen. Duidelijk is dat fysieke stemmen zwaarder wegen dan online stemmen: het oordeel van de 10 mensen op de bijeenkomst weegt net zo zwaar als dat van de 200 mensen die online stemmen.

Hoe wordt bepaald welke ideeën er voor ieder thema worden uitgevoerd?

Naar aanleiding van de stemming ontstaat een rangschikking per thema. Om te bepalen welke ideeën binnen dat thema worden uitgevoerd, is de populariteit de leidende factor en het budget de beperkende factor: we realiseren zoveel mogelijk ideeën, tot het budget voor dat thema op is.

Omdat een van de spelregels stelt dat een idee binnen het budget van dat thema moet passen, geldt steeds dat het meest populaire idee sowieso kan worden uitgevoerd. Daarna kijken we of het eerstvolgende idee gerealiseerd kan worden, binnen het budget dat nog over is. Kan dat? Mooi zo! Dan kan dit idee worden uitgevoerd. Is het benodigde bedrag te hoog? Dan gaan we door naar het volgende idee, en kijken we of dat binnen het resterende budget past.

Een voorbeeld

Stel: thema A heeft een budget van 100.000,- toegekend gekregen.

Idee 1 kost 20.000,- euro en kan worden uitgevoerd. Er blijft nog 80.000 euro over.

Idee 2 kost 50.000,- euro en kan worden uitgevoerd. Er blijft nog 30.000 euro over.

Idee 3 kost 60.000,- euro, kan niet worden uitgevoerd. Er blijft nog 30.000 euro over.

Idee 4 kost 30.000,- euro en kan als laatste worden uitgevoerd.

BIJLAGE 4 ALLE STEMRESULTATEN OP EEN RIJ

STAP 1: THEMA'S KIEZEN

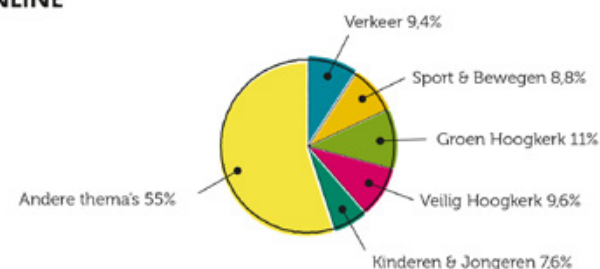
De uitslag, met de vijf belangrijkste thema's, kwam tot stand door online uitgebrachte stemmen te combineren met de stemmen die tijdens verschillende bijeenkomsten uitgebracht werden. Aan de bijeenkomst voor scholen deden 15 kinderen mee. Aan de algemene bijeenkomst op dinsdagavond 53 mensen.

Omdat het onderlinge gesprek een belangrijk onderdeel van Sterk Hoogkerk is, tellen de tijdens bijeenkomsten uitgebrachte stemmen samen voor 50 procent van het geheel.

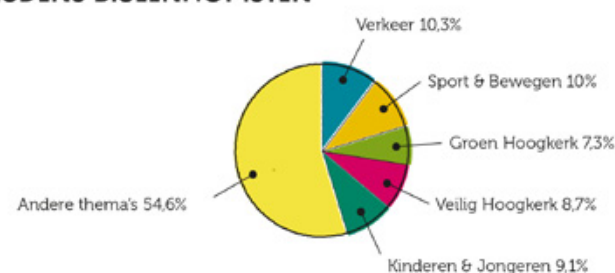
Via sterkhoogkerk.nl kozen 490 mensen de vijf thema's die voor hen het belangrijkste zijn. Deze stemmen gelden voor de andere 50 procent van het geheel.

Dit is hoe de verschillende soorten stemmen de uitkomst bepaalden:

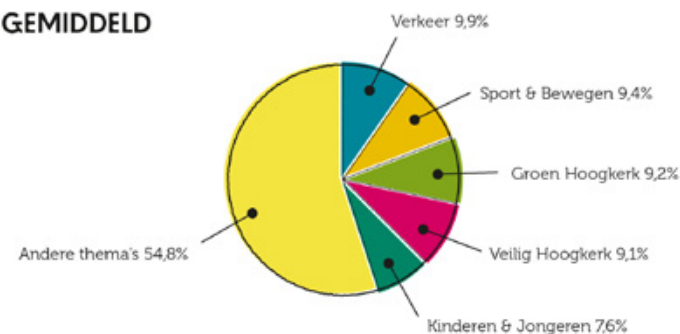
ONLINE

TIJDENS BIJEENKOMSTEN

GEMIDDELD

STAP 1

STAP 1: GELD VERDELEN OVER DE THEMA'S

Geld verdelen: totstandkoming einduitslag

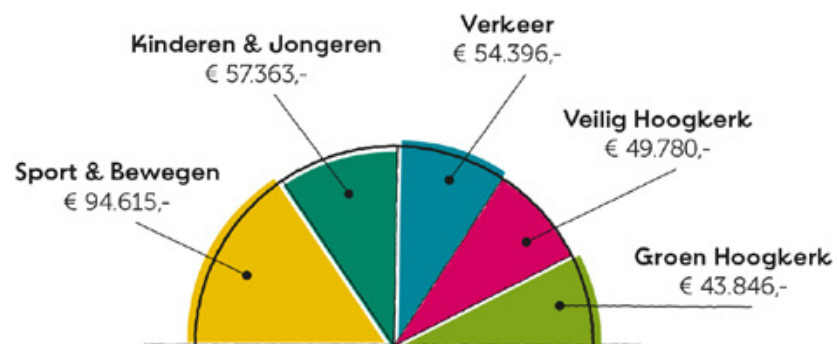
Geld verdelen gebeurde uitsluitend tijdens bijeenkomsten. Daar waren er drie van.

Iedere deelnemer kreeg 10 fiches met een waarde van 5000 euro, in totaal had iedere deelnemer dus 50 duizend euro te verdelen. Een tafel van zes deelnemers verdeelde het hele budget, een tafel met vijf deelnemers bijvoorbeeld 250 duizend euro. Op deze manier weegt elke stem even zwaar.

Om tot een uitslag te komen, berekenen we een gemiddelde van het aantal tafels, waarbij een tafel met zes personen als één complete tafel geldt. We tellen de inzet per thema bij elkaar op en dat delen we door het gemiddelde aantal tafels. Zo komen we tot de uitslag.

Eindresultaat (91 deelnemers)

Het totaal aantal deelnemers tijdens de drie bijeenkomsten was 91. Zij waren verdeeld over 16 tafels, waarvan vijf tafels met vijf personen. De totale uitkomst was als volgt:

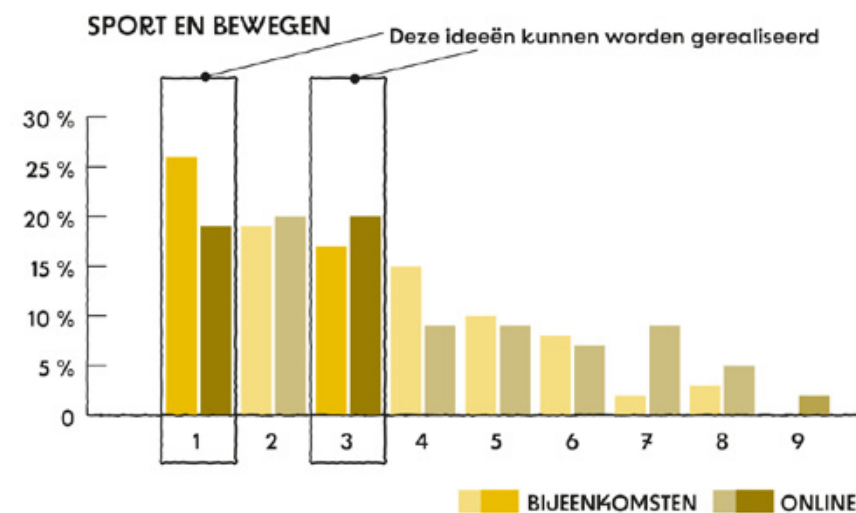

STAP 4

STAP 4: STEMMEN

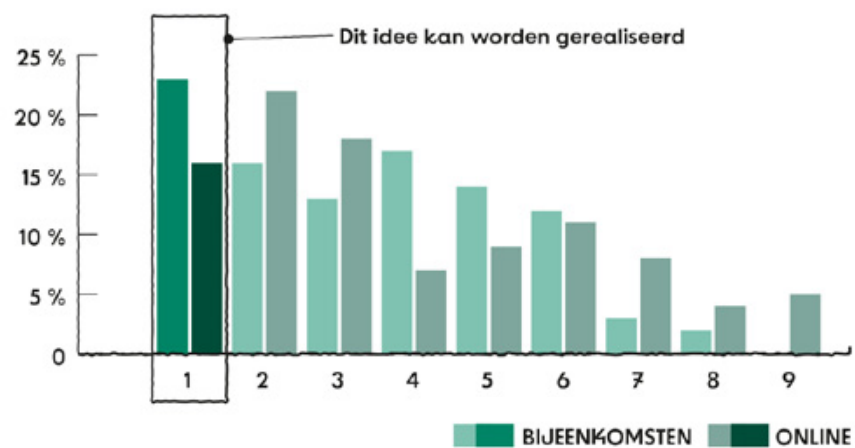
Bij het stemmen deden online 1143 mensen mee, tijdens de bijeenkomsten 125. Hieronder staan de stemmen per thema weergegeven, gevolgd door de uitslag.

In het eindresultaat tellen de online stemmen voor 50 procent van het geheel, en de opgetelde stemmen tijdens bijeenkomsten voor de andere 50 procent. Om dit te berekenen zetten we de aantallen om in percentages, en nemen dan het gemiddelde van beide percentages. Naar aanleiding van de stemming ontstaat een rangschikking per thema. We realiseren zoveel mogelijk ideeën, tot het budget voor dat thema op is (zie ook pagina 55).

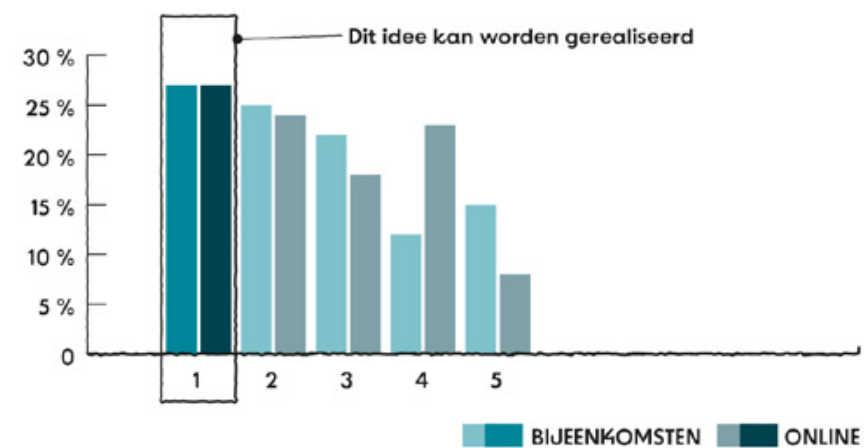
- 1 Multifunctionele ijsbaan
- 2 Glijbaan zwembad Hoogkerk in 2024
- 3 Inrichting nieuw clubhuis Kids United
- 4 Outdoor Gym Gravenburg
- 5 Watertappunt
- 6 Basketbalveld Hoogkerk
- 7 Halfverhard pad rond plas Bangeweer
- 8 Uitbreiding speeltuin Gravenburg
- 9 Zwembad sluiten en meer voorzieningen bij de Ruskenveense plas

KINDEREN EN JONGEREN

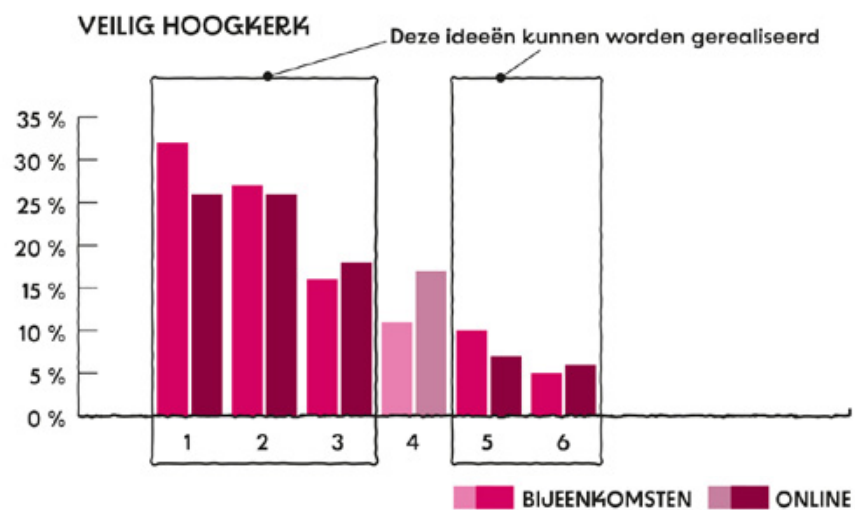
- 1 Opknopbeurt speeltuin De Kreukelhof
- 2 Speeltoestellen in het water van de Ruskeveenseplas
- 3 Speelvoorzieningen creëren op het multifunctionele terrein van de ijsbaan
- 4 Koken met de kinderen
- 5 Interactief waterspel in het peuterbad
- 6 Onderhoud en verbeteren huidige skatepark
- 7 Gratis zonnebrand uitgiftepunt Ruskenveense plas
- 8 Pegasus Academie: Empowerment Workshops
- 9 Weekendschool met bijles voor scholieren

VERKEER

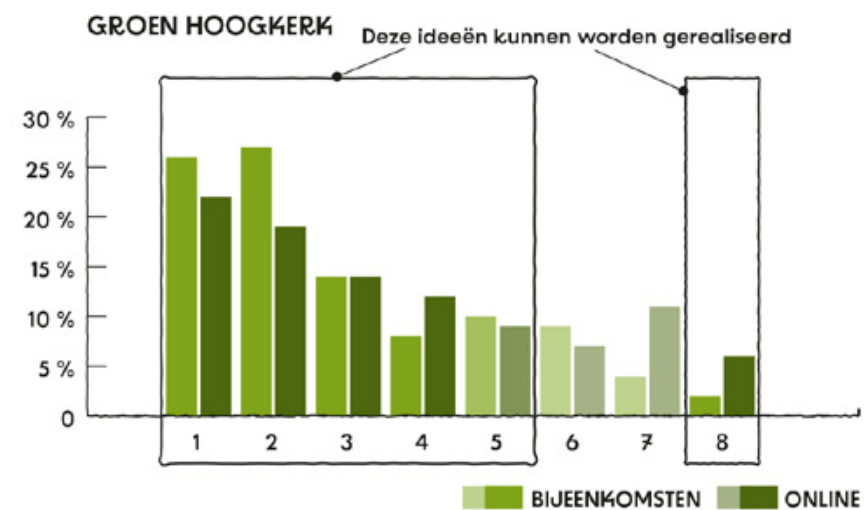

- 1 Verkeersveiligheid verbeteren kruispunt Woonzorgcentrum Gabriël en Ruskenborg
- 2 Verbeteren verkeersveiligheid 30 km-zone centrum
- 3 Verder afmaken van de aanpassingen aan de rotonde Hoendiep
- 4 Onderzoek naar station met tunnel en flats
- 5 Snelheidsremmende maatregelen t.h.v. begraafplaats Hoogkerk

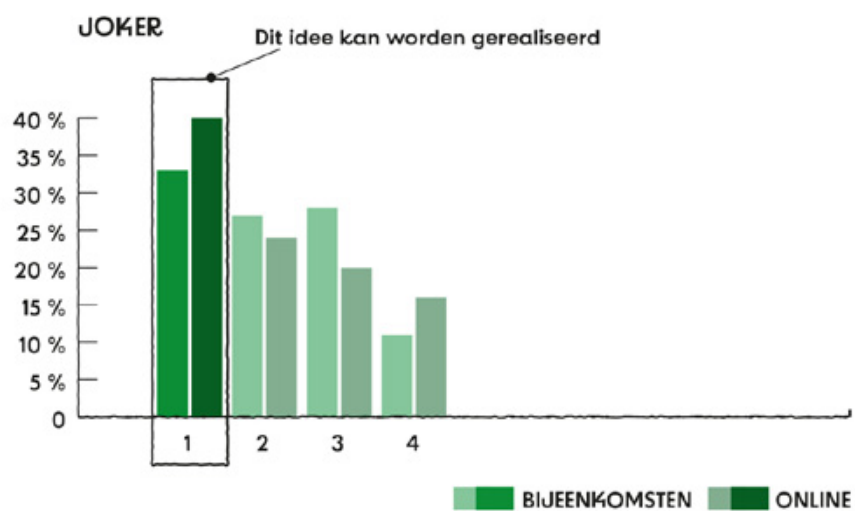

- 1 Veiliger kruispunt bij de Vensterschool
- 2 Betere beschikbaarheid WC's bij Ruskeveenseplas
- 3 Omheinde hondenspeelplaats
- 4 Een veilige buspassage voor het kruispunt Hunsingolaan/Peizerweg
- 5 Schoonmaken Hoogkerksterbrug
- 6 Graffiti verwijderen

- 1 Kleurrijke groenstroken
- 2 Bankjes met bloemvakken
- 3 Straatmeubilair buiten de dorpskern
- 4 Maaien wandelpad rond plas
- 5 Ontdek het groene Bangeweer
- 6 Verduurzaming openbare gebouwen
- 7 Op maat aanpak voor het aardgasvrij maken van woningen
- 8 Minder maaien

- 1 Kerstdiner voor mensen in armoede
- 2 Aankleding Historische Haven Hoogkerk 'De Halm'
- 3 Informatieborden bij historische locaties
- 4 Stimulering bouwen en Tiny Houses

COLOFON

Het kernteam van Sterk Hoogkerk is: Harm Havinga, Marian Hegeman, Jacko Rink, Alma Streefkerk, Peter Wijnsma en Francis de Jongh. Een bouwgroep met Hoogkerkers, ambtenaren en enkele raadsleden denkt en ontwikkelt mee.

Nieuwsbrief
hallo@sterkhoogkerk.nl

Vragen?

Neem contact op met Sterk Hoogkerk door te bellen met Harm Havinga: 06-13211151. Of stuur een mail naar hallo@sterkhoogkerk.nl. Via dit adres kun je je ook opgeven voor de nieuwsbrief: zo mis je niets.

Meer weten over wijkdemocratie Hoogkerk en burgerbegrotingen?

[Website Sterk Hoogkerk](#)

[Het Gronings Model voor wijk- en dorpsdemocratie](#)

[E-publicatie van Joop Hofman vol praktijklessen over burgerbegrotingen](#)

[Burgerbegroting Antwerpen](#)

[Onderzoeken in het kader van burgerbegroting Antwerpen](#)

[E-publicatie Burgerbegroting Cascais](#), een stad van het formaat van Groningen met een stadsbrede burgerbegroting die weer heel anders in elkaar steekt.

Uitgave Sterk Hoogkerk 2024 | concept & ontwerp Studio MARCHA! | foto's Peter de Kan, m.u.v. portretten op de billboards pp. 14 & 34 en foto bouwgroep p. 44 Benne de Jong. Foto's pp. 14 & 34 Alma Streefkerk | tekst Jantine Wijnja en kernteam Sterk Hoogkerk | tekstredactie Chris Zwart | drukwerk Zalsman Groningen b.v.

Quotes zijn overgenomen uit verslagen van bijeenkomsten, bouwgroepsessies en het verslag van de Antwerpenreis.

www.sterkhoogkerk.nl

Wat is Sterk Hoogkerk?

Denk, praat en beslis mee over jouw omgeving

Sterk Hoogkerk is de burgerbegroting voor iedereen die in Hoogkerk, Gravenburg, Buitenhof, Vierverlaten en Leegkerk woont.

Dit boekje is voor iedereen die meer wil weten over hoe Sterk Hoogkerk in elkaar zit. Voor betrokken inwoners, ambtenaren en politici. En voor wie elders bezig is met het nadenken over of opzetten van een burgerbegroting, of voor wie nadenkt over hoe meer invloed en zeggenschap voor inwoners eruit zou kunnen zien.

www.sterkhoogkerk.nl

